MIRADOR

SETMANARI DE LITERATURA ART I POLÍTICA

Preu: 30 cèntims - Rambla del Centre, 19 - Tel. 23118 - Subscripció: 3'50 pessetes trimestre

Any VII. Núm. 345-Barcelona, dijous, 26 setembre de 1935

BIBLIOTECA P. ARÚS

A la pàg. 3: **Vers la independència de les Filipines. La penúltima etapa,** per Miquel Capdevila.

A la pàg. 5: **La subvenció al teatre català. El Sr. Duran s'hi ha repensat.**

A la pàg. 8: **Utilitat de les conferències,** per Jeroni Moragues.

Davant la situació internacional

Què penseu que en sortirà de les reunions de Ginebra? Quina fóra la posició d'Espanya en cas de conflicte?

Les hores greus que viu Ginebra, tan semblants en intensitat i dramatisme a aquelles altres que van precedir el conflicte de l'any 1914, han tingut repercussió en els nostres medis polítics.

Per la lectura de la premsa diària, el lector ja coneix la situació actual del conflicte i els termes en què ha estat plantejat a Ginebra. En síntesi, Ual-Ual i altres qüestions a part, Itàlia ha considerat que Etiopia és un país semibàrbar que tolera l'esclavitud, que aplica massa sovint la pena de mort, la mutilació i altres penes corporals, que desconeix les més elementals normes del dret, etc., etc., i que per tant li cal el guiatge d'una civilització colonitzadora. A més a més, Etiopia comparada amb Itàlia té una població insignificant en relació a la seva extensió territorial...

Per la seva banda, Etiopia fa valer que és un Estat membre de la S. de les N. ingressat en aquest organisme amb el vot favorable d'Itàlia, i al qual el Pacte ha de garantir la seva integritat i la seva independència.

En aquest estat les coses, les diverses reunions diplomàtiques no han fet més que diferir la solució, pacífica o bellicosa. Mentrestant, els partidaris de la pau i els de la guerra han aprofitat el temps per a efectuar intenses propagandes.

Vaixells anglesos a Gibraltar

Què penseu de les reunions que durant aquests dies tenen lloc a Ginebra?, és la pregunta que MIRADOR ha formulat a diversos representants de partits polítics catalans, afegint-n'hi però una altra: *Quina fóra la posició d'Espanya en cas de conflicte?*

Heus ací a continuació les respostes que ens han estat amablement fetes, a les quals en seguiran d'altres, la setmana que ve, de representants d'altres sectors d'opinió.

Lluís Nicolau d'Olwer

1. — La Societat de les Nacions es troba avui en un moment perillós i decisiu. S'hi troba perquè en la qüestió sino-japonesa no va voler complir, fins al capdavall, el seu deure. La Societat, prou mermada ja per l'absència inicial dels Estats Units i per la sortida del Japó i d'Alemanya, és amenaçada d'una altra defecció: la d'Itàlia. Seria la mort de la S. de les N., diu gairebé tothom, i cal ésser optimista per no creure-ho. Tanmateix, si per no perdre la col·laboració preciosa d'Itàlia, la S. de les N. deixa incomplert el seu Pacte fonamental, que garanteix la independència i la integritat dels seus membres i preveu la solució jurídica dels conflictes, quin interès oferirà la S. de les N. a la majoria dels Estats, que són els petits i febles? No serà això el senyal de campi qui pugui?

2. — Es de suposar que a Espanya la gran majoria de la gent marcarà les seves preferències en el conflicte obeint les simpaties o antipaties que els despertin Itàlia, Etiopia o Anglaterra, o potser més encara el règim polític dominant en aquests països. Adhuc hi ha qui voldria que la República, si l'hora li arriba de pendre posició, seguís la mateixa via. Hi ha qui té la ingenuïtat de dur el sentimentalisme fins a les regions més fredament egoistes — arreu del món — de la política internacional.

(*Segueix a la pàgina 2*)

A partir de la setmana vinent, començarem la publicació de

Guerra d'or sota un sol tropical

Reportatge sobre Etiopia, per Ladislas Faragó

(Exclusiu de "Mirador")

Ladislas Faragó, repòrter hongarès adscrit a una gran agència informativa internacional, és l'autor del llibre *Abyssinia on the Eve*, que tan ressonant èxit ha obtingut a Londres.

En companyia d'un operador fotogràfic, Ladislas Faragó visità Etiopia en els inicis de la tivantor entre l'imperi del Negus i la Itàlia del Duce. Les impressions d'aquest viatge són les que els nostres lectors trobaran en la sèrie d'articles que MIRADOR començarà a publicar la setmana entrant i dels quals ha adquirit l'exclusiva.

Els Dijous — Blancs

MATINAL

La colla s'hi havia de posar a les cinc del matí, però plovia d'ençà de les tres amb tanta parsimònia que el masover, en obrir la portella de la pallissa on jeien els collidors, els digué que encara s'hi tombessin una estona, perquè per anar a trepitjar fang i mullar-se fins a genolls, el darrer dia de la verema, tant se valia que no es moguessin. El cel era tapat amb draps de dol i flocs amenaçadors, però el llevant els esbandí i aviat aparegueren les bambolines blaves i daurades de les albes solemnes.

—El cor ja m'ho deia que això no podia durar! Me l'haurien feta bona que, en un tres i no-res, se m'haguessin escapçat els dos-cents duros!

—Què voleu dir?

—Doncs que, no havent assegurat, enguany, les vinyes contra les pedregades, m'he guanyat la prima!

—Atrevit!

—Sí, ves: ara fa quatre anys no em varen voler pagar tot el que em corresponia, donant per excusa que la pedregada havia estat general! I això que en aquest terme perceben el sis i en altres llocs el tres, però fan el que els ve de cara. Allò que se'n diu sencer, només ho paguen la primera vegada per enllaminir-te; després fan un cap-mas, com si a l'hora de cobrar no hagués afluixat tothom religiosament!

Mentrestant, els pàmpols s'eixugaven i la terra reprenia consistència, però el masover dubtava d'engegar:

—En aquest món, no es pot tenir tot a mida. Si les pluges d'aquests dies haguessin caigut per l'agost, ara collíriem grans d'or. Estic temptat de deixar els raïms al cep perquè revinguin i adobin les cargues veroses.

—Vós no esteu mai content: precisament ahir el most enganxava que era un gust i les abelles zumsejaven a flor de portadora. Quina en fóra que esperant unes quantes solellades us enviessin uns quants grapats de grava!

—Com que ara els vinaters miren tantes coses: que si el grau, que si l'acidesa, que si és poc pastós... Abans no paraven esment en aquestes minúcies i et buidaven les bótes d'una esgarrebada, i més n'haguessis tingut.

Quan els falçons començaven a tallar els macabeus, passava el tren de les set i per la carrerada baixava una pagesa empaitant un ase amb les sàrries farcides i un cistell damunt el bast:

—Apa; espavila't, que ens ho haurem de tornar cap a casa! Aquests ruixats només serveixen per fer-me fer tard al mercat i donar-ho tot per quatre cèntims!

Per la fondalada arriben dos espitregats sense condicia, com escapats de presidi.

—Es usted el capataz? Porque, ya verá usted, llevamos dos días sin probar más que el fruto que encontramos por el camino. En todas partes nos contestan que ya están completos. Sólo por el pan nos quedaríamos, hermano...

—Això que nosaltres hàgim de pagar els plats trencats del govern, és una mala cosa, i n'hi ha per avorrir-te i quan vinguin a pidolar-te el vot dir-los que s'ho facin solets, ja que solets se'ls malgasten. Temps enrera, com que es feien treballs a la via i a la carretera, es formaven brigades i tothom feia bullir l'olla, fins aquests ocells de pas, però ara només pensen a ajupir-nos amb impostos. Bé, agafeu els samalers i ens ajudareu a traginar.

Les xemeneies del poblat treien un fum espès i, al volt de les vuit, xiularen dos cops, mentre els rerassagats, el gec a l'espatlla, rescabalaven els cinc minuts de fullejar el diari.

Tot el pla es lliurava a la joia feinera.

S.

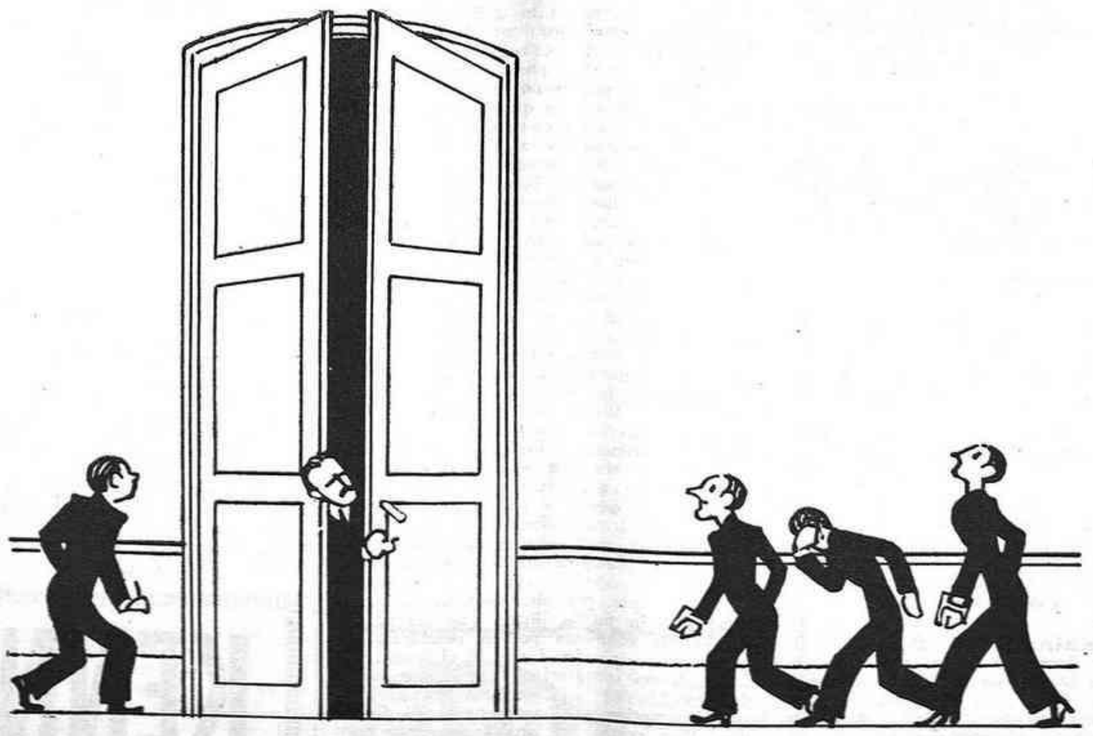

CRISI

— Senyors, la solució veritable es podrà saber d'aquí a dos mesos.

MIRADOR INDISCRET

En el triar no hi ha engany

Els lectors recordaran, sense gaire esforç, l'anècdota, que reportàrem ací la setmana passada, del polític que, juntament amb els seus acompanyants, es va menjar el sopar destinat a un seu col·lega.

Millor informats, resulta, però, que la cosa no va anar exactament tal com dèiem. Té encara més gràcia.

El polític primer, que és el que s'ocupa d'Obres Públiques, havia telefonat a la fonda del poble on havia de sojornar, que li preparessin un sopar. Al mateix temps, un gran contractista, volent-lo obsequiar, i sense saber l'encàrrec fet pel polític, havia comanat també, a la mateixa fonda, un altre sopar molt millor, un veritable banquet. Així, doncs, hi havia a aquella fonda dos sopars preparats per a la mateixa gent.

En arribar el segon polític — el que té cura de la Higiene i la Sanitat — es trobà amb molta gana i amb dos sopars; és a dir: amb un sopar i un banquet.

L'home no s'hi va pensar gens. Va «enllestir» el banquet i deixà el sopar modest.

El contractista encara s'estira els cabells.

Res entre dos fulls

De les màrfegues que s'utilitzen a la presó i que, dissortadament per als presos, acostumen a contenir molt poca palla i a ésser molt dures, en diuen, aquells, *petates*.

Des de fa uns quants temps la palla ha anat disminuint de tal manera, que la paraula *petate* ha estat substituïda.

Ara l'anomenen *La Hoja Oficial*.

Per què?

—Perquè — ens ha contestat un ex-pres — la màrfega ja només té dos fulls, sense res entremig.

Els que no hi varen anar

Margarida Xirgu està assolint al teatre Barcelona un èxit triomfal.

La nit del seu debut fou, veritablement, una vetllada memorable.

El públic omplia el teatre de gom a gom. No hi havia lloc per a una agulla.

Es a dir...

Tres llotges estaven buides. Dues, corresponien a dues autoritats. La tercera era la del prosceni de pati de mà dreta, que ocupen habitualment el marquès d'Alella i altres aristòcrates.

Com en el futbol

Amb l'estrena de *Yerma* es repetí el ple i l'entusiasme del dia del debut.

Potser hi va acudir més gent.

Al carrer, davant la porta, mitja hora abans de començar, més de mil persones, que no havien reeixit a tenir entrada o localitat, volien entrar a la força.

La policia es veié obligada a fer rotllo.

La gent cridava...

—He vingut de Lleida expressament i entraré a veure *Yerma* costi el que costi! — assegurava una dona.

—Aquesta obra — replicava una altra — l'hem de defensar els catalans!

L'autor de *Yerma*, satisfet, contemplava aquella lluita.

—Això convé — declarava —: que hi hagi passió per al teatre. Cal que, com ocorre en aquests moments, es baralli i discuteixi la gent com en un partit de futbol.

Els germans Quinteroenecherrea

García Lorca, l'autor de *Yerma*, és, segons la seva confessió que el company Tomàs reportava la setmana darrera, cent per cent andalús.

—Com Falla, com tots aquells pobres obrers dels camps de Jerez i Granada—diu ell.

—I els Quintero? — insinuà l'altra tarda un amic —. Són andalusos en un mig per cent?

—Ni això! — contestà García Lorca. Mostres d'astorament.

—Però, que no ho sabeu? — continuà —. Els Quintero són bascos. Es diuen Quinteroenecherrea i varen néixer a Fuenterrabía.

García Lorca ho explica:

—Els Quintero tenen una casa a Fuenterrabía, que és una població que gairebé pot dir-se que pertany a França, i una altra a l'Escorial, davant mateix del *Pudridero*. Us imagineu un andalús fent-se construir una casa davant d'un cementiri? Impossible!

—Jo sempre havia cregut, doncs, que els Quintero eren de Utrera.

—No, no; els van batejar allí, això sí. Els va batejar un capellà *réprobo*.

I García Lorca, contant això, vinga riure!

Els Quintero no tenen per ell cap simpatia, evidentment.

De «Pedro Domecq» a la «Vídua Clicquot»

La distingida escriptora alemanya que viu entre nosaltres, Etta Federn-Kohlhaas, està preparant una traducció completa del *Romancero gitano* de García Lorca. En un dels romanços, va trobar els versos següents:

detrás viene Pedro Domecq
con tres sultanes de Persia.

Ara bé, a Alemanya ningú no sap qui és Pedro Domecq, ni coneixen la seva marca. Així, doncs, la senyora Federn-Kohlhaas va posar, en alemany:

darrera ve... la vídua Cliquot
amb tres sultans de Pèrsia.

En diferentes penyes literàries es discutia molt aquesta versió que molts jutjaven improcedent. Un amic en va assabentar el mateix Lorca, el qual — contràriament al que s'esperava, exclamà:

—*Hombre, no está mal... ¡Tiene muchísima gracia!*

Un duro abandonat

Enmig del silenci amb què el públic escoltava *Yerma*, es sentí, tot d'una, caure un duro a un senyor del pati de butaques.

—Xiiit!

—Fora!

El duro li havia caigut al pintor Pruna. El xicot estava atordit.

—Emocionat — explicava després —, vaig voler treure'm el mocador de la butxaca per a eixugar-me unes llàgrimes. Fou aleshores, vatua el món, que em caigué el duro.

I afegí:

—Ah! Però ja em coneixeu, consti que no el vaig collir!!

Cambó s'excusa

Margarida Xirgu va rebre al Barcelona un ram de flors amb una carta d'En Cambó.

La carta, molt amable, era d'excusa.

Margarida Xirgu havia observat que, després del 6 d'octubre, En Cambó, per dues vegades, no l'havia saludada, en topar-lo al Retiro de Madrid.

N'estava justament ressentida i ho digué a una amiga seva.

L'amiga ho comunicà al líder regionalista.

«Si en alguna ocasió passo pel vostre costat i, per no veure-us, no us dic res, us prego — deia En Cambó en la lletra — que em feu un crit o em tireu una pedra. Tot, menys creure que no vull saludar una dona com vós.»

Consideració

Pocs dies després del 6 d'octubre Margarida Xirgu va ésser pregada de representar *Ifigènia* a les ruïnes d'Empúries.

La ilustre actriu va respondre:

—Com voleu que faci la *Ifigènia* estant empresonat al *Barco* el senyor Bosch Gimpera? Si a mi em plauria fer-la només perquè ell m'hi veiés...

Els mots d'En Riera

L'ex-rabassaire Riera de Martorell continua fent les delícies dels seus contertulis de l'Ateneu Barcelonès.

El darrer mot célebre que li han recollit es refereix a Francesc Pujols, veí de la població esmentada i home per al qual sent En Riera una admiració sense límits.

—Llàstima — comentava — que caigui tan sovint en les extravagàncies. Ara mateix les ha donades per *dilapidar-se*.

Volia dir «depilar-se».

Feina que mata

En ésser instaurat el carnet electoral i diu que amb el propòsit de facilitar-ne l'adquisició, va ésser destinat un funcionari especialitzat a cada tenència d'alcaldia.

L'endemà, el de la tenència d'Horta va anar a correcuita a demanar un ajudant.

No era pas perquè els electors es matessin per aconseguir la tarja. Era, segons va explicar el funcionari, per tenir amb qui xerrar, puix que es passava el dia tot sol.

Aqueixes mares!

A la mare d'una molt coneguda artista *frívola* li preguntaren l'altre dia, en un hotel d'una estació d'estiu, per la seva filla.

—Es a fer la migdiada amb el *novio* — contestà ingènuament.

(c) Ministerio de Cultura 2006

Del 21 al 19

Al crític Domènec Guansé l'invità l'altre dia un amic a signar a un àlbum poètic de natalicis d'una damisella.

—Quin dia vàreu néixer, Guansé?

—El 21 de març.

L'amic li obrí l'àlbum a la plana del 21 de març.

—Signeu, doncs, si us plau.

En Guansé, en anar a signar, s'adonà que la poesia que corresponia a la plana era de J. M. Cases i Amigó.

Ràpidament girà full.

—Perdoneu; ara recordo — féu — que vaig néixer el 19!

Era ja el segon

—Ja ho sabeu, eh?—digué el senyor Jaumar, alcalde gestor accidental, als periodistes—. Per a qualsevol cosa que se us ofereixi a qualsevol de vosaltres, em tindreu ací sempre, a tota hora, a punt de complaure-us.

Als pocs dies, un periodista intenta anar a exposar al senyor Jaumar una petita recomanació.

Però, després de llarga espera, el senyor Jaumar li féu dir pel seu secretari que no el podia rebre.

—Home! — botzinà el periodista —. Per què se'ns oferí en aquella forma, doncs, el senyor Jaumar?

—Què voleu que us digui, pobre de mí! — contestà el secretari —. Vós sou ja el segon, avui, que rondina pel mateix!

A Reus ja ho saben

Retallem de *Les Circumstàncies*, de Reus:

«Llegim a la premsa barcelonina que el fill del prohom del rínxol, en representació del seu papà, va anar a dur una corona al monument del darrer Conseller en Cap.

»Aquesta actuació púbica, per bé que delegada, del fill de l'ilustre compilador de textos, fa reviure en el nostre record una anècdota que corria ja fa uns quants anys.

»El xicot era un eixelebrat nacionalista, tan radical, que no gosem a escriure, en les actuals circumstàncies, el terme exacte del seu catalanisme. Les discussions amb el seu pare, que ja començava a ésser «històric», sovintejaven. El pare bé prou tractava d'apaivagar l'exaltació patriòtica de l'hereu amb consideracions de la més pura escola oportunista, però un dia tot s'acabà en sec i de res no hi valgué l'habilitat persuasiva. Fou quan l'autor de l'*Elogi de Catalunya* s'escaigué a dir:

»—Jo bé sóc catalanista, la qual cosa no em veda, quan l'ocasió s'ho porta, de mudar-me i anar a rebre el rei.

»—Sí — féu el plançó —. Però per alguna cosa et diuen En Pastetes.

»L'anècdota, en aquell temps, va ésser molt celebrada.»

Crepuscle

En la part més baixa de sostre de l'Ateneu juga als escacs un ex-jove advocat tan conegut pel seu bon cop d'ull polític com perquè li agrada que li diguin doctor.

L'imprescindible *mirón* de tota partida l'interpella:

—Què us ha semblat, doctor, aquest viatge?

—Crepuscular!

—Crepuscular? Ara que compta amb l'aliança incondicional de la...

—Compti amb l'aliança de qui sigui! Sempre que a l'antesala d'algun banquer o del director del Banc d'Espanya m'he trobat amb un gran comerciant o industrial d'aquells que tothom considera milionaris, no ha passat gaire temps sense que es fes públic que el tal milionari no tenia sinó trampes.

—Així voleu dir que...

—Que quan els qui tenen la clientela per la península vénen a fer moixigangues per a acontentar els clients d'ací, és que allà estan a l'escapça!

No ve d'un pic

Com que a l'Ajuntament ja s'havia decretat el pont per tal d'aprofitar el dilluns entre dues festes, a la Generalitat hi hagué un gran rebombori entre el personal, temerós de quedar-se sense el corresponent decret.

En Pich Salarich dubtava de fer-se ressò de les ànsies de repòs tan vivament manifestades, atès que dimarts no era festa oficial, però veient que el temps apressava, digué, tot endinsant-se al departament gerencial:

—Publicarem un decret una mica ambigu i que cadascú s'ho prengui com vulgui!

Els alegrois dels pronois

Divendres al vespre, a la Lliga, les noves que anaven arribant sobre el plantejament de la crisi total del govern de la República eren comentades pels pronois amb paraules exaltades i frenètiques. El parer general era que En Ventosa anava a Estat:

—En aquests moments internacionals tan crítics, és la cartera més difícil i, per tant, cal un home intelligent i equànime!—cridava En Moreta.

—I que tingui bona presentació—afegia En Muntanyola.

—Que no és ben educat En Rocha?

—Fuig, home; encara recordo el que feia al Tostadero!

Coquetejant

Aquests dies, En Casimir Giralt, en lloc de pujar a fer tertúlia al Club Republicano, es queda en una tauleta de l'Euzkadi tocant a la porta d'accés al centre radical aristocràtic i quan entra algun correligionari, l'invita a asseure's.

CANÒDROM GUINARDÓ
CURSES DE LLEBRERS
Tots els dimarts i dijous nit
i dissabtes i diumenges, tarda i nit.
PISCINA GUINARDÓ
oberta al públic a partir de les 8 del matí
Entrada general, 0'50 ptes.
Entrada al recinte i preferència, una pesseta.
Mitjans de comunicació: Autobusos Roca, sortida del carrer de Pelayo.
Autobusos Lesseps-Avinguda de Maragall.
Tramvies d'Horta.
Taxis col·lectius de la Plaça Catalunya.

—Hombre, don Casimiro: cómo no está usted en su sitio en estos momentos de suma gravedad para la patria?

—Es que me dejo quererr...

La llei de Restriccions a l'Escola de Música

Temps enrera, el senyor Alfonso, que tot i ocupar una càtedra de solfeig i una d'harmonia a l'Escola Municipal de Música, ningú no el coneix com a músic, va recomanar la seva filla — l'únic component de la família sense col·locació — per a una plaça de professora de solfeig a l'esmentada Escola.

El director d'aleshores, el mestre Morera, tenint en compte que l'anomenat personatge ja tenia la dona i la cunyada col·locades a la casa, va respondre-li amb la seva brusquedat característica:

—Continuant així, no trigarà gaire que de l'Escola de Música en diguin per mal nom «a cal Alfonso»!

D'Ors igual a D'Ors

L'ilustre escriptor castellà continua, com sempre, submergit en la modèstia. La propietat d'un automòbil esplèndid no li ha pujat al cap.

Al seu temps, va assistir al Congrés d'Escriptors per a la Defensa de la Cultura que es celebrà a París. Un amic nostre el trobà i va objectar-li:

—Com interveniu en una reunió d'aquestes, on només assisteixen socialistes i comunitzants?

Resposta de l'ex-glossador:

—Si Einstein s'hagués trobat, com jo, de passada a París, i s'hi hagués celebrat un Congrés de la Relativitat, com hauria pogut excusar-se d'assistir-hi?

El català, en perill de mort

No fa gaire, un amic nostre, estranger i catalanòfil, va passar un parell de mesos a Madrid, on fou presentat al «Pantarca» Eugenio d'Ors. L'estranger elogià molt les *Lletres a Tina*, que ara precisament acaben de sortir en una nova edició. Parlant del català del «seu temps», l'ex-Xènius es dignà manifestar:

—Ve usted, estoy convencido de que Pompeyo Fabra ha llegado a matar el catalán.

Per sort nostra, a l'ex-col·laborador d'*El Debate* se li pot replicar, amb un llenguatge que li ha d'ésser familiar:

Los muertos que vos matáis
gozan de buena salud...

Errades

Les errades sempre són involuntàries. Almenys, involuntàries per part dels que en són víctimes.

Així, en l'article de Rossend Llates aparegut la setmana passada, la frase del tercer paràgraf que diu «...la mentalitat es troba austerament jutjada i combatuda», havia de dir: «...la mentalitat del 6 d'octubre es troba», etc., etc.

I una altra, més involuntària encara per part nostra. Els lectors van quedar-se sense saber com se'n deia de Tossa temps enrera, quan no hi anava ningú. Doncs bé, se'n deia «es cul del món» (en aquell tros de costa, com a Mallorca, *es* és l'article el). Sembla que aquesta llacuna de l'article de Josep Palau fou deguda a un escrúpol de pudícia.

Una base que també s'eixampla

En el *Ressò d'Arenys de Munt*, «diari-programa humorístic» editat sota el patronatge d'un sector de la colònia estiuenca amb motiu d'una festa organitzada com a final de temporada, trobem, per exemple, que una senyoreta solista del cor parroquial, i al mateix temps militant de les filles de Maria de l'esmentada vila, interpretarà, entremig dels cuplets *Rocío* i *María de la O*, la famosa cançó de l'*Horchatera valenciana* de l'aplaudida i frívola (llegeixi's pornogràfica) revista *Las de los ojos en blanco*.

Tot sigui per a eixamplar una base que s'estendrà des del cor de la parròquia fins a les taules—no passades per la censura eclesiàstica—on es reprodueixen en petit els èxits que han contribuït a la fama de la *vedette* Margarita Carbajal.

Un home absent

El conegut crític d'art, Magí A. Cassanyes, especialista a redactar notes necrològiques dels artistes alemanys que es moren — males llengües afirmen que de vegades se n'inventa i tot, car no és possible que es morin pintors teutons tan sovint —, és un home que va pel món, llunyà i absent, un introvertit lliurat a un examen interior ininterromput. Com que pel carrer no saluda a ningú, degut a la seva miopia, aquesta circumstància li acaba de donar un aire de fantasma, agreujat per la seva indumentària macabra de film de terror alemany.

L'altre dia, llunyà i absent com sempre, anava a l'enterrament d'un amic. En acomiadar el dol, va ensopegar amb un dels familiars que li allargava la mà. No sabem per quina estranya suggestió Cassanyes el va pendre per un pobre que demanava caritat. I amb aire distret li va murmurar:

—Un altre dia, germà!

«Sine qua non»

Emili Vallès parla papissot degut a que, de temps, li manca una dent del mig, i quan es posa a dictar no hi ha manera d'entendre'l. L'altre dia, al Tribunal Permanent de Català els exercicis no portaven traces d'acabar-se:

«Una terraza es una balconada ampla, terrat, vorera, de què disposa un cafè, restaurant, club, etc. per a posar-hi taules, seients...»

El xicot que era a l'encerat havia escrit «terraça» i En Vallès anava dient:

—No, home, no: he dit terrasa, terrasa, terrasa... No m'entén? Amb dues esses!

—També podria anar a cal dentista!—digué en veu baixa l'examinand.

La «l» geminada

L'habitual locutor de la Generalitat tenia l'ànima que li penjava d'un fil, l'endemà de les recents festasses. Afligit i desencantat, l'home volia sincerar-se:

—Estic de pega: voler pronunciar bé «excellentíssim» m'ho han pres com una reticència!

Davant la situació internacional

Què penseu que en sortirà de les reunions de Ginebra? Quina fóra la posició d'Espanya en cas de conflicte?

(Ve de la pàgina 1)

Cal fer abstracció de quins són els països en conflicte actual o possible, i pendre partit exclusivament a favor del Pacte, és a dir no renegar de la signatura que hi fou posada, i fer-li honor. Mantenint el Pacte, Espanya sosté, no els interessos de Tal o de Tal Altre, sosté *els seus propis interessos*. La destrucció del Pacte vol dir la pèrdua, almenys per la vida d'una generació i passant per una nova guerra mundial, de tot sistema d'organització col·lectiva de la pau i de la seguretat internacional. L'instint de pròpia conservació ha de fer que tots els Estats que no poden rumbejar de gran potència posin tot l'esforç a la conservació, ampliació i millorament del Pacte, únic obstacle a que els Estats restin dividits en les dues categories de: comensals i comestibles.

D'altra banda, els pobles sincerament pacífics no poden avenir-se a la paradoxa de «fer la guerra per conservar la pau». Si, amb trencament del Pacte, un dels membres de la Societat emprenia una acció guerrera, les sancions contra d'ell haurien d'ésser d'ordre econòmic, per exemple el tancament absolut del crèdit.

El manteniment estricte del Pacte no vol dir el manteniment de les posicions polítiques actuals, no vol dir pas la consolidació de la injustícia en ordre a la sobirania i explotació de les colònies. Una redistribució s'imposa, que permeti el plaçament dels excessos de població i el lliure aprofitament de les primeres matèries per part dels països que han arribat *massa tard*. No convindria, però, un repartiment de colònies sota la plena sobirania dels Estats, sinó millor un aprofitament de grans zones colonials per un condomini internacional en nom, per autoritat i sota el control de la S. de les N. Es a dir, un règim de mandats *en interès de tots*.

Els grans imperis colonials d'avui han de compendre que àdhuc essent-los encara possible, associats, de deturar l'empenta d'altres Estats, si en barrar-los el camí de la força no els obren al mateix temps el camí del dret, pot venir un moment de desesperació en què algun poble sigui temptat de fer de Samsó internacional.

La posició justa, que és també la convenient a Espanya, sembla aquesta:

1. Manteniment estricte del Pacte;
2. Sancions no guerreres a l'infractor;
3. Replanteig, en règim internacional, dels aprofitaments colonials.

Carles Pi-i Sunyer

1. — No és abusar vanament dels grans mots dir que el món travessa en els moments actuals una hora de decisiva transcendència. Tots els esperits de consciència recta i de sensibilitat prou afinada passen avui per la profunda angoixa d'haver de triar entre dues solucions. Entre la que pot estendre els horrors del bàrbar i cruel flagell de la guerra, o la que representa la ruïna del principi moral que ha de presidir les relacions humanes.

Es evident que cal posar el màxim esforç per tal que la guerra no es produeixi i perquè cas de produir-se quedi el més localitzada possible. Però és igualment clar que si aquest resultat havia d'obtenir-se a expenses de la Llei i la justícia, amb la consecució del triomf de l'abús del poder o de la força, els danys causats a la civilització serien encara més profunds i irreparables.

No sentim pel poble etiòpic més que aquell respecte que mereix tot país que defensa la seva llibertat. No sentim per la nació italiana cap mena de desamor; ans al contrari. Sabem prescindir de l'anècdota de l'ideologia a què avui està cegament lliurada i conservem íntegra la simpatia i admiració que mereix un poble que durant el transcurs de la Història ha sabut crear, renovant-se, Roma, el Renaixement i la flamarada liberal vuitcentista. Es més encara: comprenem la lògica freda dels seus raonaments; els antecedents en què s'empara, posats en pràctica per pobles imperialistes però que avui parlen un llenguatge humà. També comprenem la tragèdia d'una nació excessivament poblada que ha de cercar un camí d'expansió als seus habitants sobrers...

Però és que, per altra banda, la humanitat s'havia fet la ilusió que els problemes i els conflictes podien resoldre's per procediments pacífics i que la violència i la força ja no comptarien com a arguments decisius.

El dramatisme del moment prové del fet que d'un costat ha anat formant-se una consciència que creu en un millor destí per a la humanitat, mentre que per l'altre costat els exemples d'arbitrarietat i violència que dominen la vida interior de moltes nacions s'han intentat portar a la vida internacional. Això, naturalment, fa acréixer el temor d'un gran retrocés en el camí de perfeccionament que a poc a poc i penosament va seguint la humanitat en el seu romiatge a través dels segles.

2. — La posició d'Espanya és fàcil de fixar: Qui sortosament ha estat designada per a ocupar un lloc entre els que treballen per a arranjar el conflicte, no ha d'escatimar cap esforç per a assolir-ho. Però si malgrat els seus bons propòsits arribés l'instant en el qual dolorosament calgués decidir, Espanya que ni abans ni ara no ha volgut ni vol la guerra per ella, i per tant desitja alliberar-ne les nacions amigues, no podria però oblidar que molt sovint són les posicions clares, inequívoques i enèrgiques les que eviten mals majors. Per la pau i contra la guerra, hauria de recolzar francament l'acció dirigida a que el món en aquest tombant decisiu de la Història no perdés la confiança en ell mateix, ni la fe en el dret i la justícia.

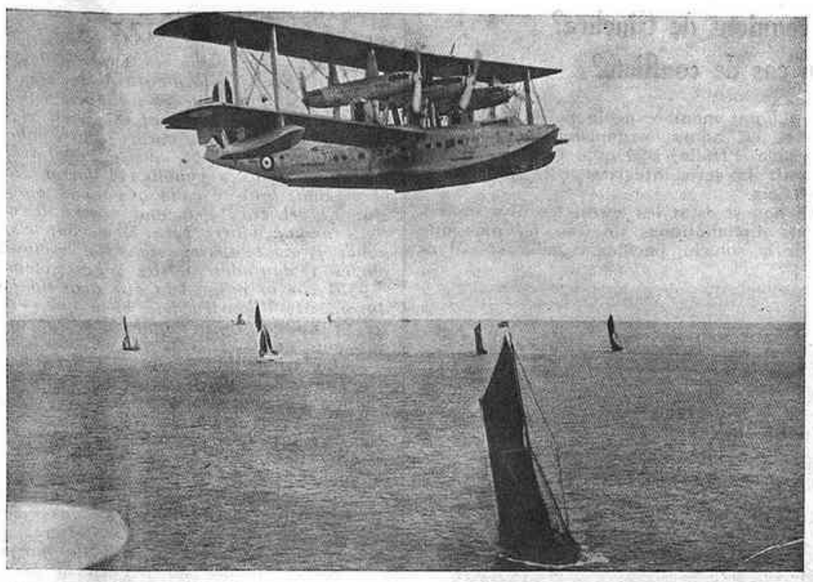

El «Sarafand», el gran hidroavió militar anglès (930 CV, 31 tones de pes)

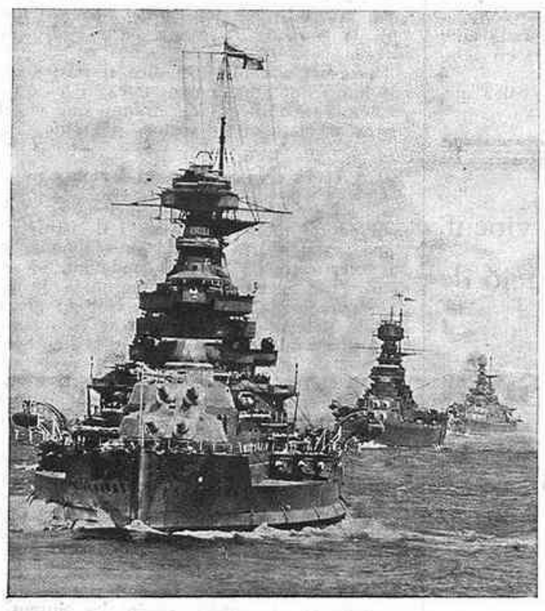

Tres vaixells de la «Home Fleet» anglesa: En primer terme, el «Valiant» (33,000 tones); darrera seu, el vaixell de guerra més gran del món el «Hood», (de 42,100); al darrera, el «Renown» (de 37,800).

Pere Coromines

1. — No tinc en aquests moments informació suficient per a donar una opinió útil a la primera pregunta.

2. —

* * *
* * *
* * *
* * *

Per altra banda, en aquesta qüestió de la colonització de l'Africa que els grans Estats europeus es disputen, què pot fer-hi Espanya? Estudiem la qüestió sense passió política. La nostra població augmenta ràpidament. De 1900 a 1910 l'increment fou d'un 0'72 per cent anual; de 1910 a 1920 fou d'un 0'69 per cent anual; de 1920 a 1930 va arribar a ésser d'un 1'06 per cent anual. No hi ha gaires països on en deu anys s'hagi passat de 21.303,152 habitants a 23.563,867. Seguint aquesta marxa, l'any 1980 Espanya tindria una població de prop de 40 milions d'ànimes.

Tenim, doncs, la primera matèria per a colonitzar, condició que Itàlia tracta de convertir en necessitat, en raó d'exigència que no té espera. Però aquest creixement ens cal per a la colonització interior. Quatre regions d'Espanya han augmentat en deu anys per damunt d'aquell promedi: Canàries el 21'29 per cent, Catalunya el 19'04 per cent, el Centre el 18'38 per cent, Cantàbria el 15'65 per cent. Andalusia manté el promedi; totes les altres províncies estan per sota. I és que per ara l'excedent va a augmentar les ciutats. Madrid ja té un 57'40 per cent dels seus habitants que no ha nascut a la província; Barcelona el 49'20 per cent; Sevilla el 31'40 per cent. En canvi, resten grans territoris per colonitzar. Segons una Ressenya Oficial d'Obres Públiques, a Aragó hi ha els deserts més grans d'Europa, on es pot caminar hores sense veure un arbre ni sentir el cant d'un ocell. Per això es fa difícil defensar el dret a tenir un lloc en la colonització d'Africa.

Per a colonitzar calen diners. Monetàriament Espanya posseeix 2,270 milions de pessetes en or, sense comptar els 280 milions pignorats a l'estranger. Aquell or, valorat al preu actual (239 per cent) produiria 5,425 milions de pessetes. Això representa el 118 per cent dels bitllets en circulació, proporció que no deu igualar cap altre país del món. Però si per realitzar una inflació volíem crear la moneda de paper que això permetria, ens caldria per a equipar el territori nacional. Per això fracassa la colonització dels migrats territoris que se'ns ha reservat. Del país del Muni, on una companyia catalana té en curs una considerable explotació de les fustes, molts ignoren el seu nom. En documents oficials es llegeix sovint *Colonia del río Muni*, i la veritat és que Muni no és un riu sinó una entrada de mar on desemboquen diversos rius, però cap dels quals no s'anomena Muni.

En la memòria de la Compañía Española de Colonización corresponent a 1934, es diu que a conseqüència de la desvalorització dels productes agrícoles al Marroc espanyol, s'han reduït les extensions conreades. Amb això cessa l'estímul per a la colonització de noves terres, i el que és encara pitjor, són rescindits o abandonats els contractes de colonat ja estipulats.

Tant si estem capacitats o no per a empendre amb vigor una política nacional, el cas és que l'acció dels italians a Abissínia pot afectar-nos seriosament. La imprudència no està justificada mai, ni tan sols per tal d'atacar el govern des de l'oposició. Ja em guardaré prou bé de precisar certes coses que sé. La prudència més elemental obliga Espanya en aquests moments a proveir les illes Balears de material de guerra

* * *
* * *
* * *
* * *

Demostrar que s'està preparat ha estat fins ara la tàctica més eficaç d'evitar la guerra. Cal també no perdre de vista la consideració que una victòria dels italians a Abissínia pot ésser causa d'un aixecament dels homes de color. En canvi, una derrota dels italians els engallaria i possiblement repercutiria al Marroc.

Sense necessitat de parlar d'una gran política colonial, hi ha objectius ben interessants, que un govern espanyol, si no es vol retirar de l'Africa, no hauria de perdre de vista mai. La situació actual de Tànger és humiliant per a Espanya, gairebé tant com la de Gibraltar. A Tànger hi ha 17,000 espanyols per 2,000 francesos. Tinc aquestes xifres de quan vaig ésser-hi, però no crec que hagin variat molt. A aquestes xifres, cal afegir encara la massa enorme dels jueus establerts a la ciutat, que parlen en castellà. I malgrat això l'Estatut de Tànger, signat en 18 de desembre de 1923 per Espanya, Anglaterra i França, en el seu article 34 no dóna a Espanya més que quatre llocs (els mateixos que a França) en l'Assemblea legislativa internacional. Però en canvi concedeix a França la designació de l'administrador que executa els acords de l'Assemblea.

Només dic això, per donar una idea de com van les coses...

Joan Casanelles

1. — La Societat de les Nacions travessa en els moments presents un període d'extraordinària gravetat. Potser els més difícils d'ençà de la seva constitució. Per això haurà de posar en joc tota la seva força i tota la seva autoritat per a la solució del conflicte italo-etíop, si és que vol subsistir.

Diverses nacions d'Europa tenen com a única salvaguarda de la seva subsistència, contra les pretensions d'Itàlia i d'Alemanya, la S. de les N. Es d'esperar doncs que Ginebra i les potències que la segueixin empararan el dret i la justícia dels febles contra la raó del més fort.

2. — La posició d'Espanya és la del compliment estricte del Pacte. Si això l'obligués a aplicar sancions econòmiques a determinada potència, no podria en cap manera negar-s'hi.

JOSEP MARIA XICOTA

SI ÉS ELÈCTRIC
I DEL VOSTRE AUTOMÒBIL
es el repararan
aviat i bé, al
GARATGE ELÈCTRIC
CARRER MOIÀ, 618 (Aribau i Diagonal)

KENNEL
EL MILLOR ESPECTACLE DE L'ESTIU
En el lloc més Típic, Fresc i Pintoresc de Barcelona
CURSES DE LLEBRERS
Cada nit. Dissabtes i diumenges, tarda i nit
Taxis col·lectius i Autobusos línia B des de la Plaça Catalunya

(c) Ministerio de Cultura 2006

VERS LA INDEPENDÉNCIA DE LES FILIPINES

La penúltima etapa

A Filipines han estat celebrades unes eleccions que constitueixen un pas decisiu en el camí emprès vers la consecució de la independència absoluta i la constitució d'un Estat ben definit.

Conseqüència d'aquestes eleccions serà l'abolició del càrrec de governador general de les Illes, que fins ara havia exercit un nordamericà en nom del president dels Estats Units i l'entrada en funcions dels nous president i vice-president de la Mancomunitat que dirigiran el país amb una independència relativa i prepararan l'advenim ent de la independència absoluta.

Manuel Quezon, nou president de la Mancomunitat de Filipines

Es interessant i curiós recordar les etapes seguides per la independització de Filipines i assenyalar el que encara manca per arribar a la meta de les aspiracions dels filipins conscients.

Fins avui, les Filipines han estat una nacionalitat de situació anòmala en la geografia política del món.

Passaren de la jurisdicció espanyola a la dels Estats Units en virtut del tractat de París signat el 10 de desembre de 1898, però el Parlament nordamericà no volgué anexionar-se-les com una colònia ni tampoc les admeté com un Estat més de la Confederació, amb plenitud de drets.

Tingué por, si anexionava el país, que aparegués com un acte de concupiscència colonial el que ells havien presentat com una acció d'altruisme alliberador, i veié clars els inconvenients que derivarien de la inclusió de les Illes en la República federal.

En efecte, s'hauria pogut donar el cas que els vots de les Filipines haurien pesat enormement en els destins de tota la República, perquè republicans i demòcrates sovint es trobaven en nombre equivalent al Senat i al Congrés i els representants d'un país estrany haurien decidit, gairebé, les votacions parlamentàries.

Per a evitar tots aquests inconvenients, i per a mantenir les Filipines allunyades de les interioritats de la política nordamericana, però dins de la seva òrbita, hi foren establertes dues Cambres: Senat i Congrés o Cambra de Representants que en part eren elegits per sufragi universal i en part devien llur designació al governador general del país.

La suprema autoritat ha radicat en aquest governador, el qual ha resultat la concreció del poder polític i militar amb dret de veto damunt tots els acords de les Cambres.

El poder del governador ha estat molt personal i eficient, puix que resulta semblant al que exerceixen els governadors dels Estats de la metròpolis i el president de tota la Confederació.

Malgrat que les Cambres podien apellar al govern dels Estats Units contra les decisions del governador, gairebé mai no n'han tret gran cosa, perquè el governador fruïa de la confiança del president que l'havia designat.

Com que els Estats Units no han fet mai negoci amb la possessió de Filipines, sinó que els ha costat molts dòlars, haurien volgut donar la independència, però sabien que, si ells es retiraven, el Japó s'hi introduiria amb aquella decisió i aquella empenta que caracteritzen l'eclosió de l'Imperi asiàtic.

El partit republicà dels Estats Units era contrari a la independència de Filipines, invocant les raons de l'estratègia davant la projecció dels japonesos. Per antítesi, els demòcrates eren partidaris d'aquesta independència, recolzant-se en raons de principi.

Així que arribà al poder el partit demòcrata, s'apressà a obrar en conseqüència i amb lleitat a les seves doctrines i programes.

Volgué donar la independència als filipins, esperant que el sentiment de llur pròpia conveniència els faria restar al costat de la Confederació en la trajectòria de llur política internacional.

Filipins i nordamericans s'adonaren d'un perill greu que implicava la concessió de la independència pura i simple. Davis, el governador que accentuà la política de concòrdia amb els organismes filipins, deia que el problema insular era més econòmic que polític.

L'economia insular, avui pròspera, rebria una sotragada massa forta per a la seva constitució massa feble, ja que no s'ha desenrotllat ni modernitzat prou, entre altres causes per l'anomalia de la situació política que ha retret els grans capitals d'establir-se en aquelles contrades i fomentar-ne la industrialització.

Els filipins exporten amb facilitat llurs productes als Estats Units, especialment sucre de canya, arròs, copra i oli de coco, i podran exportar molt de cautxú, si les plantacions suara establertes són augmentades tant com permet l'aptitud del terreny.

Davant d'aquesta situació s'ha operat una reacció molt notable en els líders de la independència, especialment en els de major responsabilitat i categoria mental com Manuel Quezón, president del Senat i cap del partit nacionalista demòcrata, i Sergio Osmeña, senador i líder de l'altra fracció del partit nacionalista, anomenada «Pro Independencia».

Quezon, Osmeña i els altres polítics de cultura i de pau, han cregut que no convenia a Filipines una independència sobtada i han transigit amb la realitat.

Per la tardor de 1931 Quezon va publicar una declaració o manifest rectificant les seves anteriors campanyes per la independència absoluta i aconsellant que hom procedís amb cautela i d'acord amb el govern dels Estats Units, especialment per les raons econòmiques.

Naturalment, de tot el país sortiren veus contràries a la nova actitud de Quezon i aquests sentiments radicals anaren confluint entorn de la figura d'Emilio Aguinaldo, l'heroi de les guerres contra Espanya i contra els Estats Units.

Si als vint-i-set anys Aguinaldo havia tingut prestigi per a capitanejar les hosts guerreres que es jugaven la vida per l'alliberació del país, més n'havia de tenir ara que ha fet els seixanta-tres anys i és el cap de l'exèrcit, diríem que per dret propi.

Al costat de Quezon i del seu partit va posar-se Osmeña amb la fracció del Parlament de la qual és cap, la més nombrosa, després de la dirigida per Quezon.

En canvi es posà enfront de la intel·ligència dels dos partits nacionalistes Gregorio Aglipay, cap de l'Església catòlica independent de Filipines, això és, el grup de catòlics que es declararen separats del pontífex de Roma en cessar la sobirania espanyola a les Illes, els quals vénen a ésser 1.500,000, el 10 per cent de la població. Les eleccions del 14 de maig d'enguany foren un plebiscit a favor de la Constitució aprovada per la Convenció de Manila el 8 de febrer i signada pel president dels Estats Units Roosevelt el 23 de març.

En aquestes eleccions prengueren part les dones i les inscrites al cens eren 200,000, al costat dels homes que eren 1.500,000. La diferència del nombre s'explica perquè un home, per a ésser elector, devia saber llegir i escriure o ésser propietari, i una dona havia de saber llegir i escriure irremissiblement.

Hom devia respondre «sí» o «no» a la següent pregunta: *«Vota usted por la ratificación de la Constitución de las Filipinas con el Estatuto que lleva por apéndice?»*

Ja era previst el resultat i més del 90 per cent dels votants respongueren «sí».

Aprovada i ratificada pel plebiscit del 14 de maig la Constitució de Filipines, començava l'etapa de l'organització de la vida política relativament lliure de la nació, el principal episodi de la qual havia d'ésser l'elecció del president i vice-president de l'Estat amb la cessació automàtica del governador general de les Illes, que exercia les funcions supremes en nom del govern dels Estats Units.

Intel·ligenciats els grups dirigits per Quezon i Osmeña, designaren aquests dos líders per candidats a la presidència i vice-presidència.

Emilio Aguinaldo, que no té la cultura ni l'experiència política de Quezon i Osmeña, però que és estimat per molta gent, ha improvisat el partit nacional-socialista i ha utilitzat per electorers els «Veteranos de la Revolución» que estan associats a totes les Illes; Aglipay ha estat servit pels adeptes fervorosos del cisma, que són molts i ben entusiastes.

Emilio Aguinaldo en 1899, quan finida la guerra contra Espanya es proclamà president de la República Filipina

Les dones no tenien vot en aquesta elecció.

El resultat de les eleccions ha estat: 500,000 vots per a la candidatura Guezon-Osmeña, 170,000 per a la d'Aguinaldo i setanta mil per a la d'Aglipay.

Resta, doncs, triomfant el sentiment de col·laboració amb el govern dels Estats Units i l'acceptació de la independència relativa.

Per això diuen que Manuel Quezon farà ostensible aquest sentiment de lleialtat als Estats Units, cridant el general MacArthur, cap de l'Estat major de l'exèrcit nordamericà, perquè vagi a Filipines i n'organitzi la defensa militar.

Això pot ésser interpretat com una advertència al Japó a fi que no esperi facilitats de penetració a les Filipines en temps de pau ni feblesa o benevolença en cas de guerra.

Segons està previst en el conveni filipino-nordamericà, immediatament a les eleccions d'ara, el president dels Estats Units proclamarà en funcions el govern elegit, que serà de transició i durarà deu anys.

Aquest govern i el dels Estats Units celebraran una Conferència per a establir les relacions comercials futures, que lligaran els dos països amb tractes mutus de nació més afavorida per a dificultar l'afluència de productes japonesos.

D'ací a dos anys, l'Assemblea i govern elegits el dia 16 organitzaran un plebiscit entre les dones de Filipines perquè demostrin si desitgen el dret del sufragi. Si les partidàries del vot femení són més de trescentes mil, serà atorgat a les dones el dret del sufragi amb les mateixes condicions que el posseeixen els homes. Ara, immediatament, serà proclamat el nou govern presidit per Quezon i celebrada solemnement la transmissió de poders del governador general nordamericà al president de la Mancomunitat de Filipines, la qual deu transformar-se, d'ací a deu anys, en la República de Filipines, independent i lliure amb plenitud de funcions estatals.

MIQUEL CAPDEVILA

Compreu **BRISAS** Revista il·lustrada
Selecció d'Art, Literatura, Modes, Decoració, Esports, etc.

Mirant a fora

Jocs de paraules

Pels passadissos de la S. de les N. només es parla del Negus. Al bar, el Negus és un cocktail compost de taronjada, llimona i un amarg.

Al Comitè dels Cinc, Madariaga presideix unes negusiacions *laborioses a fi de trobar un* negus vivendi.

Es veu que a Ginebra també es dediquen a fer calembours *com els que corren per Barcelona — i als quals els malpensats atribueixen una determinada paternitat.*

Qüestió de lleis

Edouard Herriot parlava a Ginebra amb el baró Aloisi de les atrocitats etiòpiques denunciades pels italians.

—Hi ha penjats a tots els arbres!—exclamava Aloisi.

—Es la llei del linx—féu observar Eden.

—No—digué Herriot—, és la llei del lonx, perquè Mussolini diu que després se'ls mengen.

Llista de premis

L'Assemblea de la S. de les N. comença sempre amb una sèrie de discursos. Heus ací la qualificació que han merescut:

Premi d'excel·lència: Samuel Hoare (Gran Bretanya).

Premi d'estímul: Tekle Hawariate (Etiòpia).

Menció de silenci: Aloisi (Itàlia).

Discurs més remarcat: Van Zeeland (Bèlgica).

Discurs més esperat: Laval (França).

Discurs més inesperat: Laval (França).

Un text

«No hi ha a hores d'ara problema més vital que el dels destins pròxims d'Anglaterra. Ningú no pot dissimular-ho: s'ha format arreu una opinió desfavorable a la seguretat d'aquesta gran nació, a la durada de les seves glorioses institucions, i fins a la seva moralitat política. La confiança sense límits, l'enveja massa legítima, l'admiració apassionada que inspirava des de fa un segle als esperits ilustrats, a les ànimes generoses, han estat substituïts de mica en mica per uns sentiments molt diferents. Mentre els antics i fidels partidaris d'Anglaterra i de tot el que ella representa en el món es troben en la desconfiança i l'aprensió, els seus adversaris exulten i saluden per endavant la caiguda de la vella Anglaterra... Però en la vida política, sota pena de fer-se el còmplice de la seva pròpia ruïna i de convertir en irreparable la seva desfeta, cal no abandonar-se ni al despit, ni al descoratjament. Cal, sobretot quan es tracta de jutjar una nació que té, com la mateixa França, incomprensibles i sobtades defallences i tombs més bruscos encara. Cal no oblidar el que Anglaterra ha estat durant dos segles, el que pot tornar a ésser, el que tornarà a ésser certament. Car entre ella i nosaltres, entre ella i els que volen conquistar i merèixer la fruició de la llibertat reglada, no pot haver-hi malentesos, ni res de ruptura permanent. Tenim en el fons les mateixes necessitats, els mateixos deures i els mateixos enemics.

»...Em permeto de respondre a aquelles aprensions i a aquelles profecies amb un testimoniatge imparcial i resolt. No, Anglaterra no està encara a la vetlla de morir. No, no seguirà l'exemple del continent i els enemics de la lliure paraula i del «self-government», els absolutistes i els socialistes esperaran molt de temps encara el dia de la seva abdicació i de la seva ruïna.

»Anglaterra no és un d'aquests parcs d'avingudes rectes i d'arbres esporgats on la vista s'estén dreta davant els ulls fins a perdre's... Es un bosc vigorós i espès, on hi ha recons bons i dolents, però on tot és espontani, robust i natural... Hi ha un fogar de vida, de força i de beutat que s'extingirà sens dubte un dia, com tot el que és humà..., però on res no indica encara la decadència i la mort que hom es complau a predir-li.»

Aquestes paraules foren escrites en 1857 per Charles Forbes, comte de Montalembert, gairebé únicament conegut pel seu títol, home de dreta i anglòfob.

Dos fracassos de feixisme

Per tal d'assegurar-se el poder, els governants polonesos havien posat en vigor una llei electoral que treia a l'oposició els mitjans d'existència i tot. Però no havien comptat que restava una arma en mans dels no simpatitzants amb el règim: l'abstenció. I aquesta s'ha practicat de tal manera, que el nombre de votants no ha arribat al quaranta-set per cent dels inscrits, i encara ha calgut anullar un milió de vots emesos.

El diari Warszawski Dziennik Narodowy, *de l'oposició de dreta, ha escrit:*

«Ha tingut lloc un veritable plebiscit del silenci... El poble s'ha pronunciat i, amb el seu silenci, exigeix que s'operin canvis cardinals en la manera de governar l'Estat. El poble polonès ha dit el que calia als que el volen fer feliç amb llurs «reformes» i, sense preguntar-li l'opinió, nomenen els seus caps.»

* * *

A Suïssa, els grups favorables a les doctrines nazis havien proposat una reforma total de la Constitució, en un sentit autoritari i corporatiu, i havien recollit prou signatures perquè s'hagués de celebrar un referèndum. Aquest ha estat un fracàs. De 500,000 vots, només 193,000 han estat favorables a la reforma constitucional.

FITO
CAMISER ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 11
Telèfon 11655

L'ACTUALITAT INTERNACIONAL

Mentre a Ginebra es discuteix

La situació internacional es desenrotlla entre alternatives d'impressions pessimistes i optimistes, la qual cosa és la millor prova de la seva incertesa.

Creiem que esdeveniments com els que en aquest moment atreuen l'atenció de tota la humanitat són millor valorats en els centres neutrals, on no existeix, almenys d'una manera directa, el joc de les passions, i això permet de veure les coses fredament.

Els homes que en l'actual moment crític figuren en primer rengle pertanyen, gairebé tots, a les generacions que han assistit a la gran guerra, els efectes de la qual encara ressent el món. Es de preguntar-se si han pogut oblidar fàcilment l'horror d'aquella tragèdia i no adonar-se de les conseqüències d'aquella guerra. Veritablement, examinant la conducta de molts d'aqueixos personatges — sobre els quals pesa la greu responsabilitat de la sort del món —, la pregunta no tindria una resposta negativa: el record d'aquells anys i la possibilitat de llur repetició han influït fortament en l'actitud de molts dels polítics que actualment són a Ginebra.

En els moments de descans, Eden va a jugar el seu partit de tenis

De totes maneres, en alguns ambients que haurien d'apreciar el valor de la pau, no es veu la possibilitat d'una nova guerra amb l'horror que caldria, enlluernats per illusions de renovació social a conseqüència d'una conflagració general. De tot allò de «guerra a la guerra», «guerra per al triomf de la llibertat i de la justícia», «per l'autodecisió dels pobles», etc., se n'ha fet ja una experiència prou terrible perquè calgui repetir-la.

* * *

S'ha de constatar amb plaer que aquests dies, a Ginebra, s'ha reforçat el corrent democràtic en correlació amb els principis en què es basa la S. de les N.

Roma ha rebutjat les proposicions del Comitè dels Cinc, però no ho ha fet en forma «feixista», sinó seguint els costums de la cortesia diplomàtica. Això ha estat interpretat — per dir-ho amb una frase gràfica — com si un cop tancada la porta, s'hagués obert la finestra. Però l'obra realitzada per la S. de les N. ha aconseguit ja un resultat considerable. Primer que res, fins ara ha evitat que s'iniciessin les hostilitats, cosa que augmenta les esperances d'una solució pacífica del conflicte. Pot dir-se que, paradoxalment, el rebuig de Roma, tant com posar un punt ferm a les negociacions, els ha donat una nova direcció i probablement un nou impuls.

El conflicte italo-etíop, d'altra banda, ha servit per a demostrar que àdhuc els petits Estats no són actualment «quantitats negligibles». Es el nou esperit sorgit després del tractat de Versailles, que, diguin el que vulguin, s'aferma cada vegada més. Cal dir que, atenint-se estrictament al Pacte, la S. de les N. no hauria hagut de seguir el camí que ha seguit fins ara. En efecte, o Etiopia és un Estat organitzat i que encaixa en l'establert en l'article 1, i per tant la S. de les N. no tenia el dret d'ocupar-se de les seves qüestions interiors, o bé no encaixa en les dites condicions, i la S. de les N. simplement hauria hagut de procedir a la seva exclusió. En canvi, s'ha seguit un procediment una mica arbitrari. Però fet i fet poc importa això si aquesta lliure interpretació del Pacte ha permès de treballar en interès de la pau.

No obstant, el conflicte italo-etíop, tot i essent important, ha passat realment a segon terme, perquè a conseqüència d'ell n'ha sorgit un altre de molt més important. Ens referim, és clar, a la tivantor anglo-italiana, que si no ha assolit proporcions alarmants és degut únicament a la prudent i hàbil acció desplegada per la diplomàcia francesa, la qual ha maniobrat amb gran tacte, tant a Londres com a Roma.

Els preparatius militars d'ambdós països —i al Mediterrani!—han d'ésser considerats, fins sense voler dramatitzar, com una cosa molt greu. Cal que aquesta nuvolada s'esvaeixi, i això és la comesa principal de França, la qual, per a la seguretat de l'Europa Central i Oriental, té necessitat del concurs dels dos països igualment amics. I no solament de França, sinó de tots els que vulguin que es mantingui el *statu quo* del Continent. Això explica l'actitud reservada d'homes com Benes i Titulesco, desitjosos d'evitar irritacions d'un cantó o de l'altre.

Si Roma ha permès massa lleugerament que els diaris — que a Itàlia reflecteixen només l'opinió de les esferes oficials —amenacessin Anglaterra amb l'ocupació de Malta, Egipte, etcètera, Londres ha exagerat una mica amb la concentració en el Mediterrani de totes les forces navals, malgrat que els acords de Washington, vigents encara, li reconeguin una superioritat naval sobre Itàlia i sobre França només sota la condició de tenir dividides les esquadres. Això explica que a França hagin produït un cert malestar aquestes mesures de l'Almirallat i s'hagin preocupat del que podria ocórrer en l'esdevenidor. No és improbable que les nacions mediterrànies, després d'aquesta parada de les forces angleses, tinguin ganes d'augmentar llurs respectius armaments marítims.

En definitiva, ens fa l'efecte que la situació actual es ressent d'un excessiu nerviosisme. I només és amb la calma que podran ésser represes les bones relacions internacionals.

* * *
* * *
* * *

En els cercles internacionasl es parla molt del «prestigi» com d'un obstacle moral a la pacificació de les parts adverses. Es realment veritat que els ressentiments personals han exercit un paper més fort que els interessos nacionals.

* * *
* * *
* * *

Sense exagerar, perquè les sorpreses són sempre possibles, creiem que avui hi ha major esperances de resoldre, sense recórrer a les armes, aquests conflictes que tants neguits han suscitat. Si, com desitgem, tot acaba de la millor manera, la S. de les N. podrà considerar-se consolidada i el seu esdevenidor assegurat. I si la hipòtesi pessimista hagués de prevaler, no per això podria dir-se que l'organisme ginebrí hagués fracassat; aleshores caldrà que la seva influència espiritual sobre els pobles es difongui perquè els seus principis siguin generalment reconeguts i observats.

Es qüestió de temps, però nosaltres volem repetir encara els nostres vots perquè arribi el moment en què la humanitat pugui tenir tota la seva confiança i tota la seva esperança en Ginebra.

TIGGIS

A la U. R. S. S.
Una setmana a
Moscou i Leningrad
amb motiu del
XVIIIè aniversari de les Diades d'Octubre de 1917
1.205 pessetes tot comprès
27 octubre - 14 novembre 1935
Viatges Catalònia
Rambla Estudis, 12 - Telèfon 24774

Societat Espanyola de Carburs Metàl·lics
Correus: Apartat 190 — BARCELONA — Telèfon 73013
Teleg.: "Carburos" — Mallorca, 232
CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) : : OXIGEN 99 % DE PURESA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova : : ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova : : FERRO MANGANES i FERRO SILICI : : SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces de seda, cotó i altres teixits : : CALEFACCIO INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica : : GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA
PRESSUPOSTOS ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS GRATIS

(c) Ministerio de Cultura 2006

EL CINEMA

L'ACTUALITAT CINEMATOGRÁFICA

Enginy, virtuosisme i... sort de la música!

A distància, el prestigi del film *El Carrer 42* no ha fet sinó augmentar. Amb aquell film famós, una productora americana tractava, més que de rependre, de renovar un gènere que havia estat dels primers a provar fortuna en el camp novell del cinema sonor. Deixant a banda la continuïtat del film, que apareixia bastant desarticulada, i la visió excessivament novellada del món d'entre bastidors, calia reconèixer a aquell film el mèrit d'una concepció ben cinematogràfica del music-hall, una exploració essencialment fotogènica de certs motius coreogràfics i, encara, una música electritzant que conquistà fàcilment el món. El film aconseguí un èxit, que aconsellà a l'empresa de reincidir: *Desfile de candilejas, Vampiresses 1933* i *1936, Wonder Bar*, etc.

Traslladar en tota la mesura possible el moviment a la *camera*, fer doncs que l'espectacle sigui en bona part funció del desplaçament de la *camera*, assegurar per damunt de tot les virtuts fotogèniques dels objectes i de les persones que evolucionen entre ells, heus-ací allò que importa per a fer triomfar aquestes *machines* imponents.

Rarament, els resultats que ha aconseguit amb tants mitjans materials posats al seu servei, un Busby Berkeley per exemple, abasten el que podríem dir-ne una categoria artística. A menys que aquestes enormes i impressionants combinacions lluminoses i evolucions de *girls* disciplinades d'una faisó tan perfecta que sembla pura mecànica, no vulguin emparar-se sota una nova estètica d'ordre funcional que cultiva un tipus de sensibilitat artística que no és pas la nostra. Adhuc moltes vegades els resultats són francament negatius. Digueu-me, posem per cas, quin interès plàstic pot presentar aquella parada que clou *Vampiresses 1933* o l'escena corresponent al cuplet *Shangai-Lil* de *Desfile de candilejas*.

Quantes vegades, en contemplar estupefactes aquestes escenes que impliquen una tan llarga disciplina i la mobilització de tants de mitjans d'ordre tècnic, hem enyorat la presència d'un veritable artista que llancés definitivament el ballet cinematogràfic! Els americans, que han tingut en aquest camp intuïcions genials, no acaben de donar-nos una fórmula satisfactòria on hi hagi enginy i geni artístic.

«Vampiresses 1936»

Mentrestant podem reconèixer, cosa que fem amb plaer, l'interès cinematogràfic d'aquesta labor. Ja que no podem entusiasmar-nos amb l'estil coreogràfic, admirem almenys l'extraordinària capacitat cinematogràfica d'aquests animadors que ahir amb el vals dels violins de *Vampiresses 1933*, avui amb el fox dels pianos blancs de *Vampiresses 1936*, donen tota la mesura d'un virtuosisme que sembla madur per a grans coses.

Es curiós de veure com aquest gènere, titllat de frívol pels agents de propaganda, recull avui totes les ànsies que ahir justificaven les gosadies qualificades de cinema pur o cinema d'avantguarda.

Efectivament, en un film com *Vampiresses 1936* — per cert bastant inferior a *Vampiresses 1933* —, allò que pot distreure-us més, si realment sentiu una passió de cineòfil, és l'espectacle que resulta del joc tot gratuit, perquè gens condicionat per cap trama anecdòtica, d'una *camera* que es llença a tots els possibles jocs malabars d'un virtuosisme que és — distàncies conservades — l'equivalent en el cinema d'un fragment de prova de Paganini en la literatura violinística, posem per cas.

I ara en veure tants angles excèntrics, tantes escombrades vertiginoses, tants efectes sorprenents aconseguits amb el trucatge, en un film que vol ésser cent per cent comercial, hom no pot menys de meditar melangiosament sobre el destí d'aquella estètica cinematogràfica que, a França, uns quants realitzadors pobres i uns quants escriptors d'aquells que s'ho mengen tot varen fer florir per allí l'any 20.

I després, hi ha els principis de la fotogènia, que no sempre són respectats pels mateixos americans. Aquests pianos blancs d'ara resulten molt i donen un gran rendiment amb les seves evolucions damunt l'encerat negre. Així, maten les columnes blanques del vals de *Wonder Bar*. Recorden també les escales de cargol per les quals evolucionaven les gentils violinistes de *Vampiresses 1933*. Veureu, si teniu al mateix temps aquests tres exemplars presents, que no hi ha allò que podríem dir-ne molta inventiva. En canvi, reconeixereu l'extraordinària qualitat fotogènica dels objectes i vestits emprats, la qual cosa unida al ritme, establert d'una manera tan elemental com infallible, determina aquell corrent eufòric que assegura la correspondència visual d'una música excellent de debò.

Hem de reconèixer que els compositors juguen, en aquesta sèrie de films amb finals espectaculars, un rol de primer ordre. Saben el que significa oferir unes imatges a través d'una música popularíssima? Quina ressonància emotiva no adquireixen, de fet, les imatges als ulls d'uns espectadors sensibles a les virtuts rítmiques i melòdiques d'aquesta música d'estil americà, que avui, en el domini dels divertiments i de la vida sentimental de la gran massa, ha guanyat el món sencer!

JOSEP PALAU

COLISEUM

ADMIREU PER PENÚLTIMA VEGADA I COM NOVA

GARDEL

el malogrado el único e incomparable divo de la canción criolla

con

Rosita MORENO en

EL DIA QUE ME QUIERAS

la més humana i emotiva de les seves creacions
Es un film PARAMOUNT
Escolti les cançons de
"EL DIA QUE ME QUIERAS"
interpretades per CARLOS GARDEL
en DISCOS ODEON

Paramount presenta
Las Cruzadas
EL ESPECTACULO GIGANTE DE 1935·6
DIRECTOR CECIL B. DE MILLE

PANORAMA

«Cinema Amateur»

Hem rebut el número d'estiu de la revista *Cinema Amateur* que edita la Secció de Cinema del Centre Excursionista de Catalunya.

És un número extraordinari, profusament ilustrat, dedicat a festejar el IV Concurs internacional del millor Film Amateur 1935 i el primer Congrés internacional de Cineistes amateurs.

Interessa a tots els amateurs. Heus ací el sumari:

Els nostres cineistes: Llobet Garcia, editorial; *Els grans mestres*, per Josep Palau; *Els valors humans en el cinema amateur*, per Francesc Gibert; *Una convocatòria que cal llegir*, per Domènec Gimènez; *A propos de «Chaînes enchaînons»*, per Pierre Boyer. A més hi ha el noticiari de consuetud, ultra la informació detallada dels concursos nacionals i del Congrés i Concurs internacionals.

Es veritablement «la revista de l'art i la tècnica de l'aficionat».

«Espectador de Sombras», per Manuel Villegas-López

Manuel Villegas-López ha reunit en un volum titulat *Espectador de sombras* (crítica de films) una sèrie de *charlas*, radiades per Unión Radio de Madrid, sobre temes de cinematografia. Temes d'ordre general i crítica de films.

Apuntem amb satisfacció el fet que sigui possible realitzar des d'una emissora de ràdio una labor de cultura cinematogràfica com la que representen les pàgines del present volum, ja que la penetració i intelligència dels assaigs ací reunits els situen molt lluny del que acostuma a ésser, tant ací com a Madrid, el periodisme cinematogràfic.

L'autor analitza amb preferència films que podríem titllar de difícils. Difícils des d'un punt de vista comercial, com són ara *Hombres de Aran, Rumbo al Canadá, Salto mortal, Eskimo, Ariana*, etc., sobre els quals hi ha en el llibre sengles capítols.

L'autor, més que una crítica d'ordre estrictament cinematogràfic, fa una anàlisi global que no es desentén gens de les preocupacions morals i socials que envolten el fet cinemàtic. Punt de vista que Manuel Villegas situa sempre amb gran escrupolositat d'intellectual format per una vasta cultura literària.

Espectador de sombras és un llibre que serà llegit amb profit per tots els que s'interessen de debò pel cinema. La bibliografia del cinema a casa nostra és tan precària, que això és motiu de més per assenyalar amb viva satisfacció l'aparició d'aquest petit volum editat per la llibreria Pro Cultura.

Des del setembre, compreu el 15 de cada mes
CINE-STAR
magazine cinematogràfic

CAMISERIA FITO
CAMISER ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 11
Telèfon 11655

CINEMA SAVOY
PASSEIG DE GRÀCIA, 86

Dissabte nit inauguració
Cinema especialitzat en:
Noticiaris - Reportatges
Actualitats
Documentals

Butaca 1 pta.
Sessió Contínua de les 3 tarda a 1 nit
Servei d'informació i exclusives del Cinema SAVOY

4 NOTICIARIS:
FOX MOVIETONE
FRANCE ACTUALITE
LUCE
INTERFILM
(Servei especial de la vida catalana)

EXCLUSIVES
FOX Alfombres màgiques
VITAPFONE Viatges
INTERFILM Tres minuts en colors
FOX Aventures d'un Cameraman
UFILMS Simfonies en colors
COLUMBIA Esportives
WARNER Varietats
UFILMS Dibuixos en colors «Comi-color»
COLUMBIA Rient pel món
Grans Documentals i Sensacionals
Reportatges exclusius, rigorosament seleccionats

LITERATURA I CINEMA

Les adaptacions que veurem

L'altre dia parlava, damunt d'aquestes pàgines, de les relacions entre la literatura i el cinema—un tema sobre el qual hom podria dir moltes coses—, i esmentava les nombroses adaptacions de novelles de Dickens que eren ofertes a la voracitat del públic de cinema, per a la temporada que comencem. A l'endemà, un cinema posava en programa un *Magatzem d'Antiguitats*, segons Dickens, que com que no he pogut veure no sé si conservava gaire l'esperit melangiós d'aquella *Old Curiosity Shop* que encara és exhibida als visitants del vell Londres en el model que inspirà el novellista.

«El comte de Montecristo»

Com que els empresaris dels cinemes i singularment els distribuïdors i llurs agents de publicitat mostren sovint un menyspreu inexplicable envers l'obra original de la qual és extreta una adaptació cinematogràfica, he cregut que, igual com vaig fer pels films basats en novelles de Dickens, no seria del tot inútil dreçar una llista més o menys completa de les adaptacions que enguany podrem veure, si alguna no es fon misteriosament, com ha passat amb aquell *Strange Interlude* d'O'Neill, amb Norma Shearer, que la Metro encara ens deu.

Tinc al davant els catàlegs de les cases distribuïdores. Catàlegs sumptuosos, enlluernadors, com el de la Radio Films, d'un gust afinat i modern, com els de la United Artists i de la U Films, en general es caracteritzen enguany per un gran respecte a una pila de coses que abans feien somriure despectivament els tècnics comercials del cinema-negoci. Noms de directors, dignament valorats i, quan escau, per damunt dels de les *vedettes*; sovint procedència dels arguments, i fins en els catàlegs d'algunes cases, com la Warner, els títols originals del film: coses que els crítics s'havien esdernegat demanant i que al capdavall hom els atorga. En aquestes llistes hi ha gaires novelles? Déu n'hi dó! En general són novelles de vast públic, obres de títol famós, que basta per a fer-ne un èxit: *El Comte de Montecristo*, de Dumas, tantes vegades dut a les taules i a la pantalla, que ara és dirigit per Rowland V. Lee i interpretat per Robert Donat i Elissa Landi; uns *Miserables* americans molt sospitosos, amb Charles Laughton com a Javert i Fredric March com a Valjean: els lectors de MIRADOR en saben ja, em sembla, alguna cosa —és dubtós, però, que enguany els vegem—; una *Pimpinela Escarlata*, segons la famosa novella tan traçuda de la Baronessa d'Orczy, realitzada a Anglaterra per A. Korda, amb Leslie Howard i Merle Oberon; una *Fira de Vanitats* que suposo que correspon a la de Thackeray, i que serà la sensació de l'any pels seus colors *naturals*, amb la intelligent Miriam Hopkins dirigida per Mamoulian; un *Capità Blood*, de Sabatini, que ja el cinema mut havia realitzat, sota la direcció de Michael Curtiz; uns *Misteris de Paris*, francesos, segons l'obra de Sue; uns *Darrers dies de Pompeia* que han de fer la pols a les grans *machines* històrico-coreogràfiques de De Mille, i que serà extret de la famosa novella de Bulwer Lytton; un *Sense Família*, de Marc Allégret, amb el nen Robert Lynen, segons l'obra de Malot; una *Dea del Foc* que no és altra que *She* de Ridder Haggard, la qual, segons l'autor, plagià Pierre Benoit per a fer la seva *Atlàntida*; un *Geperut* que és el truculent *Lagardère* del vell Féval...

La literatura moderna també és aprofitada, però, i us trobeu amb un *Amok* precedit de molta fama, que ha dirigit Fedor Ozep i en el qual l'inoblidable Inkijinoff, el tàrtar de *Tempesta sobre l'Asia*, és el protagonista de la impressionant novella de Stefan Zweig; un *Delator* que és, juraria, *The Informer* de l'irlandès Liam O'Flaherty, ja dut al cinema sonor, i d'una manera molt realista: el protagonista actual és Victor Mac Laglen; una *Fidel i Pecadora* que no és altra cosa que *The Fountain*, de Charles Morgan, dirigida per John Cromwell amb Ann Harding de protagonista; *Maria Chapdelaine*, del malaguanyat Louis Hémon, dirigida per Julien Duvivier i interpretada per Madeleine Renaud; *Angèle*, que ha rodat Pagnol de la novella de Jean Giono *Un de Baumugnes*, i de la qual s'ocupava ací mateix Andreu A. Artís; una *Sang Gitana* que serà l'adaptació de *The Little Minister* de James M. Barrie, i que hom diu que és la confirmació absoluta del talent de Katharine Hepburn, i per últim, l'*Anthony Adverse*, la novella anglesa de dimensions fora mida, que ha fet parlar tant aquests dos anys darrers, original de Hervey Allen, i que encara està en curs de producció. Ja sabeu també que el *Capritxo Espanyol* de Sternberg i la Dietrich, que potser no gosaran presentar-nos, vol ésser una adaptació de *La Femme et le Pantin*, de Pierre Louys, i que veurem un terrorífic *Corb*, amb Bela Lugossi per més garanties, que pretén estar basat en el poema d'Edgar Poe? (El record d'aquells lamentables *Assassinats del carrer Morgue* em torna a la boca, en llegir aquest anunci.)

El teatre serà també copiosament saquejat pel cinema, en aquesta temporada: comencem pel *Somni d'una nit d'Estiu*, debut amb el megàfon del gran Max Reinhardt, i al qual potser seguirà tota la resta del teatre de Shakespeare; *Escape me never*, de Margaret Kennedy, l'èxit teatral ressonant a Londres, ha seguit el camí de *La Nimfa Constant* i ha passat al cinema, amb el títol *No em deixis*, i interpretada per la seva creadora, Elisabeth Bergner; una adaptació de l'*Amphitryon* de Giraudoux, que es dirà *Els déus es diverteixen*, amb Henri Garat i Florelle; els *Cent Dies* de Mussolini, que han permès a Werner Krauss de donar-nos el *seu* Napoleó; Molnàr, proveïdor de grans èxits al teatre, veurà interpretada per Margaret Sullavan i Herbert Marshall la seva *Una noia angelical*; i les operetes alemanyes seran exhaurides aviat, amb la pressa que duen a passar a la pantalla: *Frasquita*, de Lehar, *El ball del Savoy*, de Paul Abraham, i l'esperada *Vidua Alegre* de Chevalier i la Mac Donald, en la qual Lubitsch mirarà de superar el seu rècord.

El cinema espanyol enguany tindrà una ufana quantitativa a la qual tant de bo correspongui la qualitat. Les adaptacions anunciades no donen pas gaire esperança: hi ha massa *Papirusa, Madre Alegria* i altres excessos. Només hom pot tenir una certa confiança en un *Malvado Carabel*, tret d'una divertida novella de Fernández-Flórez i dirigit per Edgar Neville, i amb l'*Angelina o el honor de un brigadier*, que han fet a Amèrica segons la comèdia de Jardiel Poncela.

Per acabar: sembla poc probable que aquesta temporada veiem *Les coses que han de passar*, que acaba de realitzar A. Korda segons argument, guió i direcció personal i constant de H. G. Wells. L'autor, que vaig poder constatar personalment que estava apassionat pel cinema, pensa dedicar d'ara endavant tot el seu temps a escriure *scenarios*. Permeteu-me de traduir unes ratlles recents d'Osbert Sitwell, comentant aquesta posició de Wells i la revelació que diuen que és el seu film: «Potser que aquest nou mitjà d'expressió que Wells ha descobert per a ell és el que s'adapta millor actualment al seu geni: potser durant tot el temps que el món l'aclamava com un gran novellista i pensador, ell ha estat, en canvi, el primer escriptor de films genial, que només esperava tenir l'ocasió de revelar-se!»

Com que aquests mots representen molt per als escriptors i poden alterar el concepte general de la literatura narrativa, val més esperar veure el film de Wells per a comentar-los.

RAFAEL TASIS I MARCA

PUBLI-CINEMA
Passeig de Gràcia, 57. · Telèfon 79681
Sessió contínua de 3 tarda a 1 matinada
SEIENT: UNA PESSETA
Local dotat de clima artificial CARRIER
CURIOSITATS MUNDIALS
Interessants reportatges U. F. A. exclusiu
LOS TRES CERDITOS
Dibuix de Walt Disney
Celebració del sete aniversari de les seves creacions
NOTICIARIS D'ACTUALITAT MUNDIAL segons visió PARAMOUNT i ECLAIR JOURNAL; exclusiu.
EL CONFLICTE ITALO-ABISSINI
Servei especial de les nostres agències
L'UNITAT DEL REICH
De la famosa sèrie dels "3 minuts"
LA FLOTA DE GUERRA ITALIANA
Documental

(c) Ministerio de Cultura 2006

EL TEATRE

AL TEATRE BARCELONA

«Yerma», de García Lorca

No de bades Federico García Lorca és un poeta, un poeta d'inspiració fèrvida i delicada en la qual es combinen les ressonàncies més pures i sensibles de la musa popular amb el reflex d'una forta i aprofundida coneixença dels clàssics del seu idioma. Aquesta *Yerma* que la passada setmana ens presentava estupendament la companyia de Margarida Xirgu al Teatre Barcelona, més que no un drama pròpiament dit segons les normes del gènere, és un poema.

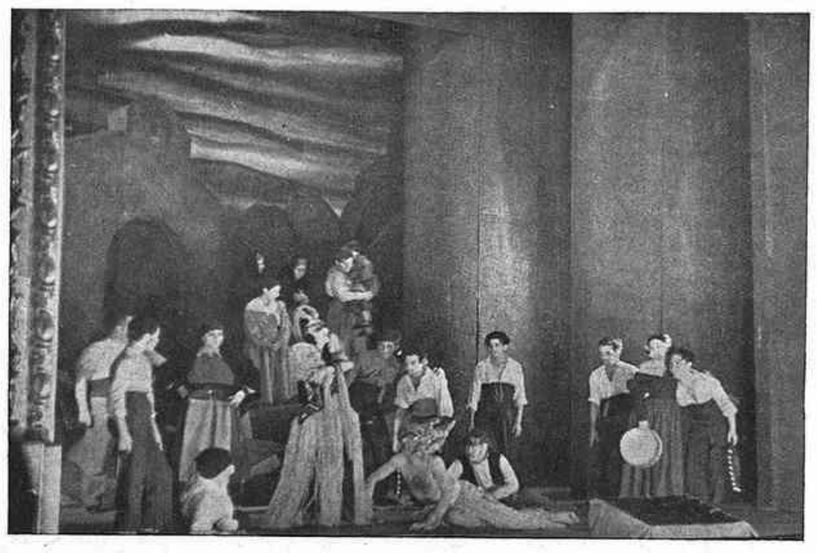

«Yerma», presentada per la companyia Xirgu al Barcelona

Per la seva absència d'intriga, menada l'acció dretererament, despullada de derivacions i en una tensió incessant fins a la seva fi, per la seva aspra i punyent força patètica, directa i cruel, pel seu llenguatge, a estones arromançat en una delicadíssima cristallització d'imatges, a estones prosificat amb sobrietat i eixutesa, per la seva concepció, mesclant amb el realisme més exacte i brutal un límpid i alat lirisme i la truculència de les evocacions mítiques, amb una volada que s'ho enduu tot en un conjunt format d'encís, realitat i malson, *Yerma* és, com diem, un poema, un poema d'excelentíssima qualitat. Un poema rural tràgic, bategant i terrible, en el qual viuen i actuen amb una empenta irresistible totes les forces telúriques; tota la seva acció és emportada, sense subterfugis, cruel i directa, en una progressió incessant, per a la cual s'acumulen, l'un darrera l'altre, detalls, accidents i incidències, cap de balder i tots convergint cap al mateix designi: l'acorralament del personatge central, aquesta desgraciada i desesperada Yerma, abans illusionada i esperançada, fins a l'exasperació que la porta a l'acció irreparable, una mena de venjança fatal, absurda i inconscient que li barra per sempre més tot camí per a satisfer el seu anhel.

Al foment i a la culminació d'aquèsta exasperació de Yerma, dona turmentada fins al deliri pel desig de tenir un fill, en aquelles terres dures i gasives, on el pòsit ancestral dels sentiments formats per la conjunció de la feixuga feina camperola, la necessitat de la perpetuació dels llinatges i la conservació de les hisendes en les mateixes mans, fa considerar gairebé com una maledicció l'esterilitat, concorren, amb la seva magnífica indiferència que serà per a Yerma com una espècie de repte tàcit, l'opulenta fecunditat de la terra, de les plantes, dels arbres, dels ocells, de les ovelles, i amb la seva burla o la seva pietat, amb la seva insolència o amb la seva excessiva compassió, la gent del poble que la volta, que assisteix al seu dolor i que quan no en fa objecte de maledicència i xafarderia li ofereix remeis que seran inútils o d'altres que la seva dignitat de dona honesta li faran rebutjar.

Allò que en Yerma, al començament de l'acció, era mitja recança mitja esperança expressades per un sentiment melangiós i tendre, a l'impuls dels múltiples contrastos, de les reaccions que en ella provoquen l'ambient, els personatges, els minúsculs esdeveniments que al seu entorn es succeeixen, a poc a poc es torna en obsessió i desesperació i, cap a l'acabament, enfront del desig sensual del seu marit, en fàstic, odi i follia, barreja abassegadora i violenta que arribarà a fer-li fer el que mai no hauria volgut. Matar el seu marit i, amb ell, la possibilitat de tenir aquell fill que era el seu afany i el seu exacerbat desig.

Abunden en tota l'obra, si no complicacions interrogants, que li serien més que ocioses i l'apartarien totalment d'aquest caràcter que nosaltres pensem que li és atribuible, escenes d'una intensitat poètica i dramàtica que no per ésser realitzades amb una contenció verbal que en fa el sentit més evocat i suggerit que no explícitament expressat, deixa d'arribar-ne al moll de l'os i ens el fa patent amb tota la seva profunditat. Tals són, per exemple, aquella, esgarrifadora per tot el que ens explica i ens fa veure en la seva brevetat, on Juan diu a la seva dona, Yerma, que se'n vagi a dormir mentre ell se'n va a tenir compte de l'aigua, que és seva fins l'endemà al matí; l'altra del comiat de Víctor, el pastor, aquell home fort i cepat que quan prenia Yerma per la cintura—anys abans—la torbava tota, sense parlar d'altres, més llargues, com les de Yerma amb la Vieja Pagana, dona madura, desperta i desencisada que si no fos el cinisme i la barroeria espiritual de què fa gala potser ens faria creure que la seva serenitat i la seva experiència tenen la raó enfront del neguit delirant de la turmentada Yerma.

Es en aquesta escena on se'ns parla de Víctor, personatge quasi només apuntat en les seves curtíssimes aparicions, però definit robustament. Víctor hauria estat—ho és, però solament en potència—el veritable amor de Yerma; ell, l'home desitjat per la seva carn, era qui li hauria donat el fill que anhelava. García Lorca hauria pogut, a propòsit d'aquest amor, estovar el caràcter de la seva heroïna—qui sap si *feminitzant-lo,* passeu el mot, una mica més del que ho és—amb les deliqüescències de l'adulteri, sentimentalment, o artísticament, defensable, mal no fos més que iniciat per ésser vençut després pel sentiment de l'honra; però ni això ha volgut concedir: la puresa espiritual de Yerma és tanta que ni tan sols va saber adonar-se mai de l'atracció que damunt els seus sentits exercia aquell home. Es el de Yerma un personatge rígid i rectilini; la seva consistència segueix una trajectòria inflexible; són la seva guarda la verecúndia i l'honor.

Hi ha, també, en *Yerma,* una bellíssima sèrie de tipus—deixant de banda els principals de la protagonista i el seu marit—, com aquest de Víctor, igualment tractats amb una economia perfecta; ja hem esmentat el de la Vieja Pagana; podríem citar tots els altres, com el de María, la jove casada prolífica, el de l'altra casadeta, eixelabrada que ni té fills ni en vol tenir, la vella que sap remeis i oracions, les dues germanes de Juan, sinistres i inconfortables en el seu mutisme, totes vestides de negre, anant d'un costat a l'altre com a fantasmes; els dos personatges simbòlics de l'aplec davant l'ermita: la parella sensual i lúbrica voltada de pastors i camperols movent gatzara, és un quadro d'obsessionant vivacitat, representació—ai, las!—de l'esperit que massa sovint anima aquestes concentracions de carn humana, convocades tot al més per la tradició litúrgica o, potser, per una vaga pietat particular, però aprofitades més per Baccus i per Venus que pel sant que els serveix de motiu de mobilització.

Prou elogis han estat fets de la meravellosa interpretació que dóna Margarida Xirgu al seu paper de Yerma perquè nosaltres puguem afegir-n'hi cap més que pugui tenir algun dring d'inèdit; matisada en tots els detalls i reaccions del seu personatge, ara i adés tendra, enyorívola, amorosa, digna, irada, violenta, la seva realització és impecable; una altra vegada hem pogut constatar el talent i la sensibilitat d'aquesta actriu única que ens és donada a admirar més poc sovint del que voldríem. El paper de marit, sorrut, malfiat, violent, mancat de tendresa, és tret amb perfectíssima idoneïtat per Pedro López Lagar. Tots els altres personatges són encarnats, també, d'una manera intatxable; per fer justícia caldria anomenar tots els intèrprets, des d'Amalia Sánchez Ariño (la Vieja Pagana) fins a Enrique A. Diosdado (Víctor), Isabel Pradas (María), els de les bugaderes, les dues germanes de Juan, el Macho i la Hembra, etc., fins a esgotar-los tots. Es aquesta una companyia que posseeix allò tan estimable i que tant ens ha fet sospirar en la seva demanda: una cohesió, un sentiment de conjunt, una comprensió de cada obra i de cada paper, sense menysprear-ne cap, tractant-los tots amb la mateixa dignitat i amb el mateix amor, una coordinació, en fi, que ben poques vegades podem aplaudir en el que acostumem a veure. No és poca, és clar, la part que en això té la direcció de Cipriano Rivas Cheriff, home de talent, de sensibilitat i d'un gust afinat i segur.

Evocadores i belles, amb forta sentor de cosa popular i viva, acompanyen el poema diverses ilustracions musicals que en condensen i glossen l'emoció. La presentació escènica, obra de Manuel Fontanals, encertadíssima; la més gran part dels quadros són d'una visió esplèndida dins la seva simplicitat, molt ben entonats i iluminats amb gran comprensió de l'efecte.

JOAN CORTES

La secció d'objectes perduts l'endemà del Congrés de Filosofia.

(*Prager Tageblatt*)

LA SUBVENCIO AL TEATRE CATALA

El Sr. Duran s'hi ha repensat

Ningú no hauria dit que, després de la galleda d'aigua freda abocada pel conseller gestor de Cultura de la Generalitat per obra de la seva famosa nota damunt els impertinents pidolaires que clamaven per una subvenció a favor del nostre teatre, fos aquest mateix senyor qui s'ocupés de rectificar-se amb la concessió de quinze mil pessetes a la companyia Nicolau-Martori, que està a punt de començar la seva temporada al Teatre Novetats.

El senyor Duran s'hi ha repensat; millor per a ell, per a nosaltres i per a la companyia esmentada. No serem pas qui li tirarà en cara la seva poca conseqüència. Al cap i a la fi, encara que una mica tard, ens ha donat la raó, convencent-se que, tal com estan les coses — i com estaven, segons sembla en ocasió de la contractació del teatre —, la subvenció era necessària. Més val tard que mai.

En el decret concedint aquesta subvenció, el senyor conseller gestor ens fa saber que està disposat a accedir igualment a les que li siguin demanades per a d'altres empreses que es proposin treballar per a l'enaltiment del nostre teatre. De quinze mil en quinze mil pessetes, no són poques les companyies que es poden subvencionar, totes disposades — això no cal ni dir-ho —, com aquesta primerament afavorida, a glorificar el nostre art teatral.

Podem suposar que les ha d'estimular veure que, segurament pels mèrits contrets la passada temporada per Nicolau-Martori — que fou, segons ens digué el senyor Duran en la seva primera nota, el que el decidí a denegar tota prèvia subvenció — no els ha estat exigit res absolutament en garantia de solvència i de responsabilitat.

Què s'ha fet d'aquella famosa primera nota! De totes maneres, per quinze mil pessetes en una temporada a Novetats no hi ha pas dret a ésser gaire exigent. Quant a les altres companyies que puguin demanar-les també, ens sembla que del que es tracta, de moment, és de donar-los l'empenta; després ja serà cosa de veure quan i com acabaran. Perquè aquesta quantitat, tirada al pou immens d'una temporada que no sigui en una saleta d'entitat recreativa de barri, ningú no sap pas fins on pot arribar.

De totes maneres, però, potser arribarà a més del que nosaltres ens imaginem. La misèria, en això de l'administració, de vegades fa miracles.

El senyor Duran, home més versat en coses de teatre que aquella seva repetida primera nota podia fer pensar, ja deu saber amb qui tracta. Potser aquest règim de les quinze mil pessetes serà el que marqui la gloriosa resurrecció de la nostra escena. Si més no, aquella de les tertúlies familiars de mitjans del segle passat que, fet i fet, serà la més adequada a la situació política en què collabora amb tant d'entusiasme. Qui sap si és aquest el seu intent.

FITO
CAMISER ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 11
Telèfon 11655

AVUI
MARYLAND
100 DIAS
(NAPOLEON)
WERNER KRAUSS
GUSTAV GRÜNDGENS
ROSE STRADNER
U FILMS
una pàgina de la història d'Europa
El Congrés de Viena
La batalla de Waterloo
La marxa sobre Grenoble
La derrota
L'exili a Santa Elena

Sota la llum dels reflectors

LOLITA ASTOLFI

Lolita Astolfi ha actuat al Teatre de la Comèdia de Madrid. Actuació brillantíssima. Encapçalava, amb la castissa Carmen Flores, per a la qual no passen els anys, un bon programa de varietats. La funció de benefici i comiat d'aquesta artista — artista de debò, perquè si ésser artista vol dir harmonitzar una clara intelligència i una exquisida sensibilitat, l'Astolfi reix com poques aquest equilibri — fou un esdeveniment memorable. A la sala — llegim —, una germació

Lolita Astolfi

tan distingida com entusiasta. A l'escenari, flors i presents. I, en acabar la funció, una ovació indescriptible que obligà aquesta noia a sortir dues, tres, cinc vegades, i a repetir el graciós i mogut *Delantal de la china.*

La primavera passada, Lolita Astolfi va actuar al nostre Circ Barcelonès. Teníem ganes de parlar-ne. Però els comentaris sobre un espectacle coreogràfic més important — els Ballets Russos — ens impediren de fer-ho. Aprofitem l'actualitat del seu èxit a Madrid — i l'escassetat de temes determinada per la penúria de bones atraccions — per a dedicar-li quatre mots.

Hem dit aquí mateix que la dansa espanyola de varietats no és dansa veritable, perquè quan els moviments es veuen obligats a expressar estats d'ànima procurats per la música, no són dansa sinó pantomima ritmada. I perquè no són dansa tampoc aquells quatre passos elementals que ensenyen les acadèmies del carrer Nou.

Lolita Astolfi és artista. Ja ho hem dit. I una gran artista. Però, és ballarina? Encara que s'anuncii com a tal, creiem que no. Perquè l'Astolfi no dansa. I diem que no dansa perquè no mereixen aquest nom aquells passeigs, aquells *destaques,* aquelles *vueltas quebradas,* res més, que aquesta xicota ofereix a la consideració dels espectadors. I perquè no el mereix tampoc la mímica, la gran quantitat de mímica, que ella alterna amb els passos rudimentaris susdits.

En efecte, Lolita Astolfi, més que ballar, *expressa.* Però això, la pantomima, ho fa més que bé.

Naturalment, els braços juguen aquí un paper important. Car els braços, que adquireixen de seguida, sense forçar-los, una gran expressivitat, són l'arma predilecta de tots aquells que afeccionen introduir la pantomima en la dansa. La importància que els atorga Massin en tots els ballets que munta — en certs moments dels *Presagis,* quan s'alçaven, enardits, exacerbats, ens recordaven el deliri místic d'*Alleluia* —; aquelles ondulacions de braços i mans, manllevades a la gesticulació oriental, a les quals es lliuren els mímics de l'expressionisme coreogràfic alemany.

Els braços, doncs, juguen en l'art de Lolita Astolfi un paper important. Els braços, les castanyoles i el rostre amb aquells ulls tan eloqüents i aquella boca tan plena d'alegria. Perquè aquesta és la trinitat amb la qual aquesta artista expressa els seus sentiments, les seves emocions, els seus desigs...

La qual cosa vol dir que moviments de braços, jocs de la fisonomia i repiqueig de castanyoles no són fi en si, com en la dansa veritable, sinó que són uns mitjans per a expressar l'emoció que la música ha causat a l'artista. No són fi, sinó mitjà.

Ara bé: aquests tres mitjans, fins, elegants, distingits, matisats, nerviosos i raçats, són molt satisfactoris. I el fi, l'emoció, és també de primera. Perquè aquesta noia té sentiment per donar i per vendre. S'emociona i sap expressar la seva emoció amb mitjans emocionants.

UNA MICA MÉS D'ORIGINALITAT, S. U. P.

Ja hem dit alguna vegada que, com el circ, i al revés del que ocorre en el music-hall, les varietats no s'han d'apartar de la tradició si no volen perdre el seu caràcter. Però no cal dir que l'originalitat no està renyida amb la tradició. Sense violar la regla del joc tradicional, es pot inventar, crear, fer coses que semblin produir-se per primera vegada. Dins les varietats, però, hi ha una manca d'originalitat que descoratja.

Sense gota d'imaginació, sense entusiasme creador, sense el desig de bastir-se una personalitat, els artistes que cultiven aquest gènere es limiten a imitar-se els uns als altres d'una manera abominablement servil. I no tan sols es copien el maquillatge, la dicció, el gest, sinó també els defectes, els *tics,* i fins i tot el nom, exactament o aproximadament.

Els aficionats a les varietats han pogut veure una Amparito Sánchez fer una còpia fidelíssima, un calc indecent, de tots els detalls i els matisos del cuplet *La vampiresa* de Luisita Esteso. Sense el talent d'aquesta, naturalment. Perquè el talent no s'imita. Han pogut veure un xicot, Aldey, ple de condicions, de dinamisme i de vitalitat, renunciar a crear-se una personalitat, per a, aprofitant-se d'una semblança sorprenent amb l'Alady, copiar-li la indumentària i tots els gestos, fins els més subtils, i adoptar un nom semblant. Han pogut veure per tots els *tablados* del Districte V un mediocre cantador de flamenc, que no seria tolerat en cap *cuadro* una mica discret, maquillar-se com Ramper i anunciar-se com a *Ramper flamenco.* Sense cap gràcia, naturalment. Perquè la gràcia no s'imita, tampoc. I no hi ha res més trist i deplorable que un individu que vol fer gràcia sense tenir-ne ni un bri. Han pogut veure un lamentable Sepepe apropiar-se la dicció d'En Ramper i el gest de l'Alady. I tots els pallassos repetir, sense canviar-ne ni un sol mot, els acudits dels seus collegues. I tots els ballarins de goma manllevar a John Bux aquell *sketch* apatxe, que aquest segurament deu haver pillat aneu a saber de qui...

Quina manca d'imaginació, senyors! Manca d'imaginació esfereïdora, que revelen aquells pobres d'esperit que no saben triar altre pseudònim que el seu nom a l'inrevés o una combinació de les síllabes d'aquest. Com el transformista D'Assarg que es deu dir Grassa. I l'intermediari Jorles que es deu dir J. Soler. I la senyoreta Macar de la parella Jusepus and Macar que es diu Maruja Cartes... Manca d'imaginació esfereïdora, que revelen totes, absolutament totes, les parelles de ball, en declarar-se impotents a muntar-se números propis, i executar una còpia vil de les danses dels films que han tingut més èxit: el Bolero, el Raftero, el tango de *Wonder Bar*... i ara, segurament, el Continental.

Respecteu la tradició. Però amb una mica més d'originalitat, si us plau!

SEBASTIÀ GASCH

CAPITOL
SESSIÓ CONTINUA DE 4 A 12'30
ESTRENA Dilluns dia 30 ESTRENA
Shirley TEMPLE
FOX
NUESTRA HIJITA
FOX WARNER OLAND
CHARLIE CHAN EN EGIPTO
PAT PATERSON
Dues grans pel·lícules que fins el públic més exigent aplaudirà

(c) Ministerio de Cultura 2006

LES LLETRES

Utilitat de les conferències

Haver donat dues-centes conferències, malgrat que la seva quantitat excedeixi la seva qualitat, bé em deu permetre opinar sobre la utilitat de les conferències.

Davant meu he vist els públics més diversos i variats, des d'aquells que venien amb l'ànim de xiular a la primera paraula entrebancada fins a aquells que estaven disposats a empassar-s'ho tot. Des d'aquells constituïts per un sol sexe amb un únic representant, avergonyit, de la part contrària, fins a aquells en què l'enriolament i la gatzara dels més petits es confonia amb la son i els badalls dels vells i les velles. He parlat de cinema davant de gent que no havia vist mai un film. He parlat de psicologia davant de gent que en sabia més que jo. I sempre he constatat la mateixa cosa: que el valor, la intenció, el sistema del conferenciant era gairebé el de menys; que la cosa que tanmateix val, que la cosa que tanmateix dóna una eficàcia a les conferències, és la intenció del públic que les escolta.

* * *

Les conferències segons la seva utilitat es poden dividir en tres categories: aquelles que realment tenen una eficàcia, aquelles que no en tenen cap i aquelles que fins són perjudicials.

Les que no tenen cap eficàcia — les més nombroses — són aquelles que dóna un senyor molt dolent o molt bo, en un lloc que ell i el públic saben per endavant que no s'hi trobaran mai més.

En aquestes ocasions, el tema de la conferència acostuma a ésser molt abstracte perquè així el conferenciant no es compromet massa i el públic escolta de més bon grat. Però els temes abstractes embotellats en els quaranta-cinc minuts que ha de durar una conferència, perden tota la substància i el conferenciant, si vol reeixir pel cantó de la suficiència, ha de dir tantes coses que es fa un garbuix que ningú no l'entén, i si vol reeixir pel cantó de l'habilitat, adopta el to dels retòrics més carbasses i carrinclons.

D'altra banda, d'aquestes conferències d'un sol dia, si el conferenciant és poc conegut, el públic en surt dient: «Veuràs, per ésser tan jove no ho fa malament». Si el conferenciant és molt conegut, el públic diu: «Home, què vols que et digui, tot això ja ho sabíem». En un i altre cas el públic es fica al llit sense haver entès res de la conferència. I de vegades el conferenciant tampoc. I tots plegats han perdut un temps que l'haurien pogut aprofitar anant a passeig amb la dona o quedant-se a casa a vetllar el son dels fills.

* * *

Les conferències que fins són perjudicials solen anar d'aquesta manera: un dia compareixen a casa del conferenciant dos joves amarats de simpatia i bona fe que no saben com iniciar la conversa. Són el secretari i el tresorer d'una entitat cultural insospitada; comencen dient que ells són poca cosa i que el conferenciant és una gran personalitat, ho tornen a dir, s'equivoquen i acaben dient, sense adonar-se'n, que el conferenciant és un ase. Després diuen que han organitzat un cicle de conferències per a celebrar el segon aniversari de la col·locació del retrat del primer president de l'entitat que es va morir ara fa tants anys i era molt amic de l'Ignasi Iglésies o d'En Santiago Rossinyol o de qualsevol illustre traspassat. Entre aquestes conferències que han organitzat i que seran molt maques, n'hi havia una que l'havia de donar el senyor Tal, que justament ara està malalt o passa l'estiu a fora i no pot baixar, i ells vénen per veure si el podíeu substituir. I no tan sols us demanen d'ocupar el seu lloc, sinó també de parlar del mateix tema que si fa no fa deia així: *Què llegia Annibal quan travessava els Alps.* Si sou més sortós i us vénen a cercar com a conferenciant de primera mà, aleshores us imposen el tema d'una manera vaga. «Ens plauria — us diuen — que parlés d'una cosa així com és ara els infants i les flors en l'economia domèstica.»

Dir que no, que no hi anireu, davant d'aquell parell de xicots carregats de bona fe i d'atabalament, no us sembla correcte. D'altra banda, us exposeu a ésser tingut per un enemic de la cultura del poble (?) i us pendran per orgullós, antidemòcrata i sac de pretensions. Si el centre o entitat que us reclama és més o menys catòlic i els dieu que no, us anomenaran sectari; si és més o menys enciclopedista, us anomenaran reaccionari. Davant de tots aquests dilemes, a contracor, però convençuts que compliu amb un deure, dieu que sí, que hi anireu. I gairebé sempre després us n'heu de penedir.

Aquests centres culturals acostumen a ésser sempre en un lloc que no hi mena cap tramvia; els heu de cercar demanant pel barri i ningú no en sap el nom ni el lloc. I quan hi arribeu us sorprèn la gran quietud que hi ha rera la porta. Un cop a dins ho compreneu de seguida: amb el personal que hi ha no es pot fer gaire soroll. La gent dispersa pels recons de la casa us mira així com una bèstia estranya i ningú no us demana qui sou ni què voleu, fins que allí al fons, en una saleta on hom llegeix *Solidaridad Obrera* o *Catalunya Social,* descobriu un dels joves que us va venir a llogar. Aquest jove tot seguit es posa vermell i us presenta tres vocals i el senyor president, i tots alhora com un cor d'En Clavé es lamenten que *precisament* aquell dia al cinema del costat fan una pellícula o que al centre del davant fan un ball, «i ja veurà, és allò, la gent està per la gresca».

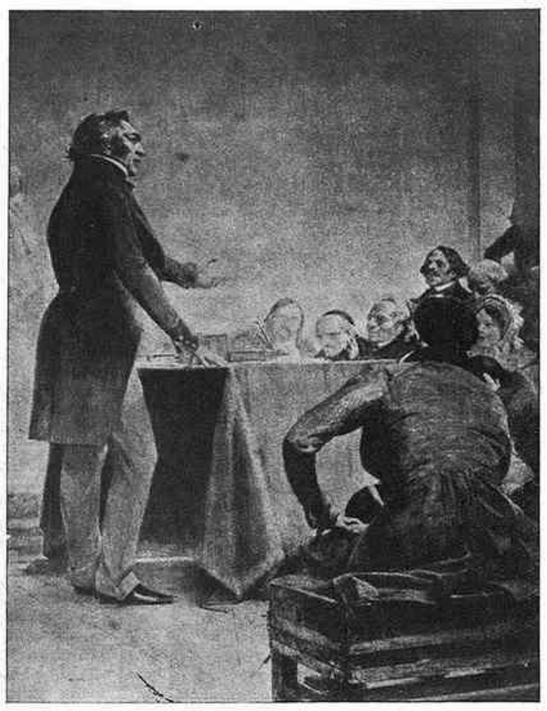

Arago donant una conferència d'astronomia popular (pintura de Th. Chartran)

Aleshores suggereixen d'esperar una estona per veure si ve més gent; ells ja ho saben que no vindrà ningú més, vós també ho sabeu; però no queda altre remei que esperar. I aleshores us ensenyen el local, i us fan entrar a la sala d'actes, no pas per donar-hi la conferència encara, sinó per veure una exposició fotogràfica, que no sabeu com, però trobeu a tots els centres culturals *precisament* el dia que hi doneu una conferència i hi ha poca gent.

—Què li sembla si començàvem?

Doneu un cop d'ull a la sala i us vénen ganes de respondre:

—Què li sembla si ho deixàvem córrer?

Però no ho podeu deixar córrer; heu de pujar a l'entarimat, heu d'apartar la copa i l'ampolla de l'aigua i heu d'escoltar els elogis que us dedica el president del centre, que no us coneix, ni sap qui sou, i us equivoca el nom o la professió o el títol de la conferència.

Entretant teniu temps de donar un cop d'ull al públic. En primer terme, tres o quatre rengles de cadires buides. Després la família d'un soci fundador, composta de la mare que dorm, el pare que us mira desconfiat i el fill de vuit anys que us fa llengotes. Més enrera, dos o tres rengles amb homes que fumen i fan un posat com si ho tinguessin tot a punt per quan se'n vulguin anar. Si el tema de la vostra conferència va dedicat als pares de família, entre el públic dominen els solters; si va dedicat a les dones, només n'hi ha dues o tres que es posaran vermelles i riuran alternativament. De peu dret, estintolats a la porta, hi ha el conserge, un parent del conserge i de tant en tant un cap que anirà entrant i sortint tota l'estona.

I ve que sou al ball i heu de ballar i ja no queda altre remei que començar la conferència. I ho feu: tot seguit us adoneu que la vostra veu ressona en un recó o altre de la sala i que si l'abaixeu massa la senyora del soci fundador que seu en primer terme fa uns roncs que us ofega.

Quan penseu que encara heu de dir tot allò que teníeu pensat de dir, sentiu a dintre el pit com l'ànima se us arronça i teniu als genolls i als peus unes ganes boges de fugir. Sortosament en aquests llocs hi ha un que us escolta per tots i acabeu parlant només per a ell i l'aneu veient com us va dient que sí amb el cap i que amb el respirar va seguint amunt i avall les puges i baixes de la conferència. De vegades, després sabeu que aquell home que us escoltava amb aquell esforç tan manifest, o bé era sord o bé era el soci castellà que no us entenia.

Conferències d'aquesta mena només poden ésser perjudicials; pel temps que ha perdut el conferenciant, pel temps que han perdut els que no escoltaven i perquè els que tanmateix escoltaven es pensen que amb allò ja en tenen prou i no fan res més per la seva cultura.

* * *

Una conferència perquè sigui bona cal que el conferenciant conegui l'ofici, conegui el tema del qual parla, i el prepari anticipadament sabent tot el que pot dir i el que no pot dir.

Però no n'hi ha prou; a més de bona ha d'ésser útil. Per això cal que el conferenciant triï un tema concret, entre aquells que en el moment i en el lloc que seran exposats puguin interessar almenys un vint-i-cinc per cent dels oients.

Una conferència ha de donar un rendiment eficaç. Vull dir que almenys el vint-i-cinc per cent dels que l'escolten hi trobin un estímul que els faci adquirir nous coneixements.

I això no s'aconsegueix si el que s'esforça a quedar bé només és el conferenciant. El públic també ha de posar-hi el seu esforç. Anar a una conferència perquè sí, com aquell que va a pendre el te, o bé anar-hi per un compromís amb una junta de dames, o b per veure la corbata i els botins blancs del conferenciant, no costa cap esforç; és una frivolitat com qualsevol altra.

Per anar a una conferència cal posar-hi un esforç, un sacrifici. Si el tema de la conferència és bo, és interessant, pot crear un nou estímul al nostre impuls per conèixer, cal que hi anem encara que el conferenciant sigui poc brillant, o sigui lleig, o no vagi ben vestit.

Moltes coses — tal com és el món — només podem jerarquitzar-les a través de l'economia. Així podem assegurar que les úniques conferències que tenen una eficàcia són aquelles que cal pagar-les per sentir-les; i no al moment d'entrar, sinó anticipadament, abans de saber si vindrà bé o no vindrà bé d'anar-hi.

Sortir de casa i anar a una banda i matricular-se per a un cicle de conferències, pagant una quantitat o altra, demostra evidentment que és té la *intenció* d'anar-hi disposat a escoltar i a treure'n un profit. I d'altra banda, pagant, s'afirma que la cultura no és una cosa que la regalen sempre com les bombes del Siglo.

* * *

Tinc un anecdotari deliciós recollit a través de les conferències que he escoltat o he donat. Us en contaré una com a punt final.

Una vegada em varen demanar de donar una conferència en una entitat vegetariana. Vaig acceptar-ho, tot indicant per endavant que malgrat la meva passió per l'ensiam i l'escarola, era un enamorat de la carn de conill i del llomillo. Els vegetarians trobaren que això no era cap inconvenient i em va semblar que havien d'ésser gent enraonada.

El dia de la conferència, en arribar al local de l'entitat puntualment, hi havia escassament sis o set persones. Els individus de la junta que havien de fer la meva introducció encara no hi eren. Un dels assistents va dir-me que si m'esperava una mica ja deurien arribar perquè eren a sopar. Vaig pensar que un sopar vegetarià era una cosa aviat enllestida, i vaig esperar-me. Entretant vaig poder veure una de les sòcies de la casa que es queixava perquè per la finestra del celobert pujava una oloreta de sofregit compremetedora, i vaig poder donar un cop d'ull a totes les revistes que prediquen el nudisme i el suc de taronja contra els perills de la guerra.

Al cap de mitja hora d'esperar els senyors de la junta vaig creure que ja no era prudent esperar-los més i me'n vaig anar deixant dit que ja hi havia anat i advertint-los que per fer tard com els altres no calia menjar herbes.

JERONI MORAGUES

L'actualitat literària

El retorn d'Eugeni d'Ors

Es veu que la reedició de *Gualba, la de mil veus,* així com el pròleg ple de suficiència que la precedia, no eren pas fets isolats i sense conseqüències, sinó que obeïen a un pla premeditat del difunt Xènius. A la col·lecció popular *Quaderns literaris* ha aparegut, en efecte, i l'obra completa tindrà dos volums, *Tina i la guerra gran.* Es curiós de llegir aquelles glosses: segons Eugenio d'Ors, en elles s'advocava per la Unitat Moral d'Europa, però un observador superficial només hi endevinaria una germanofília convençuda, que a estones vol dissimular i tenyir-se de pacifisme. El «gran impacient de la Unitat», parió de Ramon Llull, com diu una pàgina anònima de presentació del llibre, té el programa d'acabar la sèrie de les seves *Oceànides,* i continuar la seva *Heliomàquia,* o combat per la llum (iniciat a Catalunya i seguit a Madrid, des d'*El Debate*) «a l'ensems aquí i fora d'aquí, demà». Eugenio d'Ors vol, doncs, reinstal·lar-se en la cultura catalana. Hi ha el perill que ens hi extasiem, perquè els mots alemanys i la filosofia més o menys difusa sempre fan un gran efecte. De l'any 1920 ençà, Catalunya i el catalanisme han evolucionat molt, però encara hi deu haver alguna duana on examinar el bagatge ètic i la conseqüència patriòtica i política d'un transfuga que vol tornar a dur-nos el preciós present del seu guiatge.

R. T. M.

Un llibre sobre Pilsudski

Una nova editorial que es proposa publicar llibres només en català, *Edicions Mediterrània,* acaba d'inaugurar la seva tasca amb la publicació, en acuradíssima traducció catalana del senyor R. Dalmau i Ferreres, de l'interessant biografia del que fou mariscal de Polònia, Josep Pilsudski. L'autor n'és el senyor Sigismond St. Klingsland. Avui, quan gairebé tots els països commemoren la figura del creador de la Polònia moderna amb la publicació de la seva biografia, és de justícia que Catalunya faci igual. Un bell pròleg d'En Daniel Cardona, inserit en el llibre, posa de relleu l'interès que la figura de Pilsudski i el cas de Polònia representa per a Catalunya i els catalans.

O.-B.

L'afer Auziàs March

Hem rebut la següent extensa comunicació del senyor Carreres Valls:

No per esperit de polèmica, sinó per l'imperiós deure de contribuir al restabliment de la personalitat del poeta Auziàs March, ens plau comentar el treball de l'erudit crític senyor Martí de Riquer publicat en aquestes pàgines els dies 15, 22 i 29 d'agost darrer.

Prescindint de la qüestió del nom Ausias o Auziàs, que essent essencialment idèntics, prou clar hem manifestat que cap valor no té per al desxiframent de la personalitat, el problema cal plantejar-lo en els termes concrets que avui per avui ens ofereixen les dades relatives als dos poetes d'idèntics nom i cognom, d'existència coetània i de la mateixa família. Aquestes dades, segons el senyor Martí de Riquer, resolen el problema a favor d'Auziàs March i Ripoll, senyor de Beniarjó, per les raons següents:

a) L'edat del poeta, derivant-la de manifestacions de les seves poesies i de la cronologia dels poemes establerta per l'eminent crític Amédée Pagès.

b) El testimoni de Lluís Carroç de Vilaragut, que identifica el poeta amb el senyor de Beniarjó.

c) Esser equivocada la interpretació literal que jo dono a les declaracions que el poeta fa respecte al seu estat civil.

d) Les interpretacions que cal donar als mots valencià i valencians, que, seguint la tradició clàssica, estima gentilicis.

e) Les relacions del senyor de Beniarjó amb Joan Moreno, determinatives d'ésser aquell poeta.

f) No tenir caràcter de prova la documentació que he aportat relativa a la formació espiritual del poeta.

Si de la discussió en surt la llum, bo seria argumentar extensament sobre cada un dels antecedents extrems que amb esperit de sana crítica ha exposat el senyor de Riquer, però això ens portaria a estudis que no caben en un article. Ens limitarem en conseqüència a exposar sintèticament les objeccions que se'ns acuden a cada un dels esmentats extrems.

1. — Auziàs March no declara, en cap dels seus poemes, la seva edat en forma concreta. Interpretar les expressions «Per joventut» o altres en el sentit que revelen anys passats o presents, és tasca eminentment apreciativa i per tant fora del domini de la prova. No hi ha res més relatiu que la idea del temps. En poesia, aquestes imatges, al nostre criteri, no poden ésser interpretades sinó en sentit relatiu, i bona prova és que dintre el mateix cos dels poemes n'apareixen d'altres que, com la que citàrem: «Si ans de temps so vist blanc e ruat», no permeten sinó divagar sobre l'edat de l'autor.

2. — Evidentment, sense el testimoni de Lluís Carroç, la identificació del poeta amb el senyor de Beniarjó potser encara s'hauria d'establir. Més diré. Sense aquesta identificació, la descoberta del testament d'Auziàs hauria obligat a una prudent reserva respecte a la paternitat d'unes poesies que, com he dit i he repetit, estan en contradicció absoluta amb la vida que pressuposa el dit testament. Es coneixia ja l'existència d'altres Auziàs March i és ben segur que sense el testimoni de Carroç determinatiu del dogma Auziàs March valencià, l'aparició d'Auziàs March i Marquet no provocaria les naturals reserves a la nostra tesi. Es en realitat el testimoni de referència l'única prova d'identificació del poeta amb el senyor de Beniarjó i és lògic que la crítica la valori com cal.

L'argumentació del senyor de Riquer en favor del dit testimoni no és convincent. En el cas discutit, un testimoni després de vuitanta anys de la mort d'una persona sense ni una sola referència d'identificació, en sana crítica, no val absolutament res. Molt diferent seria si Carroç, en lloc de descriure el senyor de Beniarjó, ens digués d'on ha tret la informació per a identificar-lo, però això manca en absolut, i en aquest cas no tenim altre remei que atribuir a la seva manifestació el sol valor de l'expressió d'un criteri personal. I no es digui que ell i Romaní n'estaven segurs i que si s'haguessin equivocat hauria sortit algun barceloní protestant, perquè aquestes hipòtesis no tenen fonament real, tota vegada que ni Auziàs March i Marquet havia deixat successió, ni en aquelles èpoques interessaven les genealogies ni molt menys existia una rivalitat entre València i Barcelona. Tampoc és cert que a Barcelona s'hagués cregut sempre en l'origen valencià del poeta. Es d'estimar que hi hauria una tradició que el reputaria exclusivament català, sense determinació d'origen, perquè abans que Lluís Carroç digués que el poeta era el senyor de Beniarjó, Lluís Pedrol, en demanar el privilegi de la publicació de l'edició impresa per Carles Amorós en 1543, li deia solament «*poeta catalán*». D'haver-se conegut el que, segons el senyor de Riquer, donava una seguretat a les afirmacions de Carroç i Romaní, seria lògica una coincidència amb Pedrol.

3. — El poeta, hem dit, en l'únic poema en què ens dóna el seu nom i cognom (Auziàs o Ausiàs March) declara: «que lonch temps és que vist d'un negre drap o celici molt gros», que interpretat en sentit literal — i això no crec que es pugui posar en dubte — vol dir que vestia l'hàbit de frare. Aquesta és l'única referència de la seva vida. Si, com fa el senyor de Riquer, a la interpretació literal hem de preferir la hipotètica, la discussió esdevindrà idèntica a la de l'edat. Per la ploma d'Auziàs, ignorarem la seva edat i el seu estat civil. No podrem dir ni si fou frare, ni casat o solter, ni jove ni vell. Seran els seus poemes una autobiografia moral de la qual no podrem deduir res que faci referència a la seva vida privada. Un poeta que se'ns presenta com protagonista de l'amor pur, l'haurem de creure casat dues vegades — sense al·ludir mai les seves dones — i voltat d'esclaves i concubines. Quan se'ns retrata amb el vestit que porta, haurem d'exclamar que no vol dir el que diu. Quan cronològicament se'ns fa difícil identificar el senyor de Beniarjó, que viu a València al costat de la seva muller Joana Scorna, amb un poeta que a Nàpols adverteix al rei que si no vol donar-li un falcó, tornarà a estimar les dones, haurem de proclamar que és un frare boccaccesc o que té la mànigа ampla.

En conseqüència, de seguir el criteri clàssic no ens queda altre remei que acceptar que quan Auziàs escriví que feia «lonch temps que vestia un negre drap o celici», no volgué dir el que diu, sinó el que hom vol que digui. I quan ens parli de la repugnància que sent per l'amor carnal, haurem de trobar-ho naturalíssim en un home que fins als darrers moments de la vida viu lligat per afectes carnals. I quan finalment notem la contradicció que pugui ésser la mateixa persona el casat que viu a València i el poeta que al mateix temps adreça una poesia al rei Alfons, haurem d'estudiar si es tracta d'un seguidor de Boccacci. No, l'estat civil del senyor de Beniarjó ens és prou conegut perquè el puguem confondre amb el del poeta dels *Cants d'Amor i de Mort.* Si no vénen noves proves fora de les interpretacions que hom vulgui donar a les poesies, el senyor de Beniarjó i el poeta són dues persones.

4. — El senyor de Riquer, entestat en la defensa de la tesi clàssica, vol que quan el poeta empra els mots valencià i valencians, expressi el seu lloc d'origen o de naixença. No troba ni absurd ni extemporani que en uns cants on precisament es tracta de febleses produïdes per malalties que l'apropen a la mort, faci declaracions gentilicies en lloc de les referents a la salut. Vol que existeixi una contradicció entre l'afirmació d'Auziàs relativa a la mort que el sotja i els cinc sentits que no li funcionen com cal, amb la conseqüència immediata que «la velletat en valencians mal prova» si el mot valencians vol dir els que tenen salut.

No nego que si interpretéssim tot el cant, tal com vol el senyor de Riquer, la contradicció seria manifesta. Però si ens fixem bé en el que en realitat diu el poeta, veurem que no existeix tal contradicció. La frase «la velletat en valencians (els que tenen salut o sanitat) mal prova», és condicional i amb referència a tercers, o sigui que quan Auziàs ens parla de les febleses que l'afligeixen apropant-lo a la mort, és lògic que exclami que si la velletat no prova malgrat tenir salut o sanitat, ell ple de febleses tampoc podrà fer obra nova. Cal en aquest poema distingir bé el que és personal de l'autor del que per comparació és propi de tercers, i tant la «velletat» com «valencians» és evident que no són atributs personals del poeta.

5. — No hem posat ni un moment en dubte que el senyor de Beniarjó pogués fer versos, com no creiem que es pugui assegurar que Auziàs March i Marquet no en va fer. Sempre que ens hem referit al poeta clàssic, ha estat en el sentit d'escatir la veritat sobre la personalitat de l'autor dels *Cants d'Amor i de Mort,* i en aquest sentit no ens meravellaria que les poesies que escapen a la unitat poemàtica d'Auziàs fossin pròpies del senyor de Beniarjó, ni que àdhuc aquest fet fos el determinatiu del criteri de Romaní i de Carroç. Tot amb tot, ens guardarem prou bé de fer afirmacions concretes en aquest extrem pel fet de les probables correspondències poemàtiques del senyor de Beniarjó amb Joan Moreno i altres valencians, mentre no sigui plenament acreditada l'autenticitat d'unes poesies que, pel sol fet de la mètrica i no aparèixer en tots els manuscrits, ofereixen dubtes de personalitat. Tingui's present que el mateix Massó i Torrents, màxima autoritat en semblants matèries, ha posat en dubte l'autenticitat del cant CXXVII, i això és prou perquè hom pugui rebutjar com argument o prova a favor del senyor de Beniarjó tot el que es refereixi a poesies extra les dels *Cants d'Amor i de Mort.*

Argumentar que no és llegut diferenciar la personalitat de l'autor d'una poesia que porta les anomalies de referència, quan s'accepta que només ve en dos manuscrits, no és voler escatir la veritat. Ens hauria estat molt més còmode negar en bloc que el senyor de Beniarjó sigui l'autor de totes les poesies que hom li ha atribuït, recolzant-nos en l'íntima relació familiar dels dos Auziàs determinativa d'una probable comunitat de vida — qui sap si a València mateix —, ço que podria explicar les relacions amb Joan Moreno i altres, però ens ha semblat molt més lògic deixar en peu el problema de la personalitat de l'autor de les poesies que no entren en el clos de la unitat poemàtica dels *Cants d'Amor i de Mort.*

6. — Finalment, negar el caràcter de prova al document de venda dels llibres que s'estimen bàsics per a la formació espiritual del poeta pel fet que hi hagi inventaris amb els dits llibres, hi manqui el Petrarca o perquè no consti explícitament que eren d'Auziàs, no és convincent. L'argument que caldria destruir és el derivat de la coincidència que a la mort d'Auziàs, el seu germà i hereu ab-intestat Jaume realitza la venda dels dits llibres — no hem vist cap inventari en què constin junts, i menys amb la *Historia d'animalibus* — que haurien estat del Magnànim, que com és sabut mantingué íntima relació amb el poeta. Essent aquest cas únic, no pot desvirtuar-se sinó amb l'aportació d'un document semblant relacionat amb el senyor de Beniarjó. En l'inventari d'aquest no hi ha ni el Petrarca ni cap dels dits llibres i la venda arran de la mort d'Auziàs March i Marquet pressuposa que després del rei Alfons, serien del difunt.

(*Segueix a la pàgina* 8)

S'acaba de posar a la venda els volums II i III de la
Història de Catalunya
de
FERRAN SOLDEEVILA
Preu dels dos volums: Rústega, 22 pessetes; Tela, 27 "
Exclusiva de venda:
Llibreria Catalònia
3, Ronda de Sant Pere, 3

GUTENBERG, S. A.
Fàbrica de maquinària per a les Arts Gràfiques
Nàpols, 215 - Telèfon 55723
BARCELONA

(c) Ministerio de Cultura 2006

LES ARTS I ELS ARTISTES

Notícies de Josep Mompou

Ja fa molt de temps que una malaltia confinava Josep Mompou en un dels meravellosos indrets del Montseny. Em sembla que això succeïa no gaires mesos després d'haver portat a cap l'exposició al meu judici la més important de les que havia realitzat. Fou quan el vaig conèixer; quan l'home barrejant-se amb l'esperit de les seves obres va donar-me una impressió profundíssima i vaig veure més clar el motor espiritual de Mompou. Servo d'ell, doncs, una visió que aquell malastruc esdeveniment impedeix de refermar.

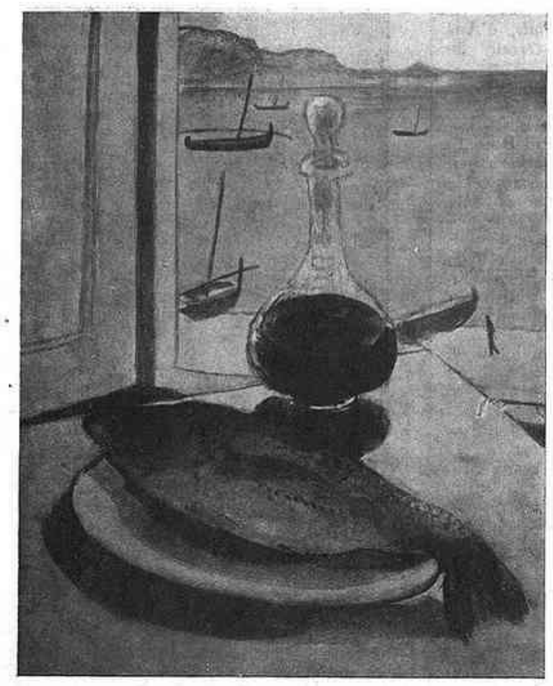

Mompou — Pintura

Les comptades ocasions, però, que vaig tenir per a freqüentar l'illustre artista foren prou denses perquè avui pugui assegurar uns extrems respecte d'ell i hagi d'unir les meves lamentacions a les innombrables que es produeixen reclamant, per una sèrie de mitjans, el seu retorn a la normalitat. Mompou és per mi un accident notabilíssim de la pintura actual catalana. Un accident depurat i depurador.

Té aquell rar encís de les coses pastades amb uns materials ultrahumans, d'aquelles que es complauen a vorejar l'espai de la realitat per a cedir alguna partícula de la seva homogeneïtat en el camp del fantàsticament alat i esotèric. Mompou, eminent manipulador d'elements de blau de cel i de paradisos imaginaris, d'estels màgics i de misteris lírics, no es contradiu amb la seva expressió verbal.

Em serà permesa una confessió. Tenia por de conèixer-lo. Posseïa la temença que en estrènyer-li la mà per primer cop advertiria en ell la persona que no correspon al castell de cartes que hom s'ha forjat en el curs d'examinar productes del seu esperit.

Que em perdoni haver allotjat aquest pensament. Mompou, ho vaig veure immediatament, és un reflex justíssim d'aquell estil seu de taumaturg i de poeta.

Es parlava vulgarment. Vull dir que el tema no pretenia pertànyer al gènere enlairat ni molt menys. En això consistia la descoberta precisament; perquè el pintor hi contribuïa amb les seves dots de pristina delicadesa. Si el que hom tractava de resoldre amb la simple aportació d'unes paraules hagués esdevingut propici per a la plàstica, Mompou n'hauria fet una tela i ho ha hauria arranjat perfectament.

Jo he cregut sempre que l'artista no té necessitat de viure inexorablement identificat amb la puresa espiritual que mostra en la seva producció. Crec que té àdhuc un cert dret a despendre-se'n sempre que a l'hora del treball es sàpiga superar tornant al seu punt d'ignició. No obstant, crec també molt saludable el fet de viure sense intermedis al mateix batec moral. Es el cas segur de Mompou, que pensa i parla a l'uníson de la pintura privilegiada.

Poques vegades el mot privilegi pot aplicar-se amb tal seguretat de no haver de rectificar. La pintura del nostre país, la d'avui dia particularment, que troba la seva genialitat en fer seva la claredat, la concisió i el realisme, per virtut d'un alt sentit del contrast, allotja la brillant tesi mompouiana. Ella li dóna motiu per a posar el cartellet del «complet». Sense Mompou mancaria alguna faceta; amb ell es sobrepassa de bon tros.

Vull significar novament l'alt valor del nostre pintor i la seva particularitat social més notable que és la modèstia i el mitjà pel qual ha aconseguit aquella notorietat; que és la pausa, la serenitat i l'encarnació de l'anti-frenetisme. I encara més, posar novament sobre la taula les excellències del senyor nat en l'exercici de la pintura, sense les quals Goya seria un perfecte grotesc i Lautrec un home de filiació canallesca.

Com es pot compendre, l'addició de totes aquestes raons és una petita exposició gràfica del que trobem a mancar Mompou en els nostres cenacles artístics.

Ha passat molt de temps del moment que he reportat. Ara un amic ara un altre, he tingut notícies imprecises de la seva vida i activitat. D'uns mesos ençà els reports han estat més favorables. Fins que fa uns dies l'amic Borràs-Prim em feia saber que Mompou li havia fet la mercè de complaure'l en un petit encàrrec que li havia encomanat. Borràs-Prim, entusiasta de l'obra de Mompou i vull creure que també del seu tracte (és de fet incompleta una cosa sense l'altra), amb una emoció efectiva m'ensenyava l'obra susdita. Un petit retrat de Lope de Vega per al programa oficial de les festes del centenari.

Aquest simple dibuix no ha d'acumular certament cap glòria nova de trinca a l'ilustre i malalt Mompou.

Però se n'ha de saber extreure el seu contingut simptomàtic. Mompou ha reprès públicament les tasques de l'artista. S'ha valgut del record d'un amic sincer que li ha portat l'oportunitat de modelar la faç nobilíssima de Lope. Mompou en sabrà treure un seguit de màximes. L'humaníssim clàssic castellà i l'intelligentíssim amic seu que l'ha empès perquè es manifestés d'una manera pública, seran les dues passes inicials del seu recobrament, tan desitjat, tan enyorat, tan útil i tan necessari.

No he reclamat mai cap resultat positiu de les coses que he anat escrivint. Però en aquesta avinentessa ho faig i us reclamo, amic Mompou, que el petit retrat de Lope de Vega sigui el començament d'una sèrie nova de coses vostres. Que amb l'embranzida pròpia del que ha descansat i ha pogut pensar i somiar, obri de seguida els ulls a l'espectacle de la vostra pintura inaudita, definitivament pulcra i enjogassada. Tampoc he reclamat mai cap honor. Però si Mompou, després de l'oferta formal de Borràs-Prim i després de les paraules que amb un afecte màxim li dedico, tornés altre cop a la tasca, em plauria molt·ssim de figurar dintre la llista dels que han fet possible l'esmentada eclosió, de la qual s'haurà de parlar molt. Tal és la seva legítima importància.

ENRIC F. GUAL

El Velázquez de la National

Ultimament aparegué en MIRADOR (1) un article sobre el discutit quadro de Velázquez *Venus i Cupidó*, dit també *La Venus del mirall*, que figura en la sala dels pintors espanyols de la National Gallery de Londres.

Escrivim aquestes ratlles des de Londres, i això vol dir que hem pogut tornar a contemplar aquesta pintura; millor caldria dir: tornar a admirar-la.

El quadro és magnífic, i si els aparells supersensibles que ara usen els grans museus han demostrat que el quadro no és de Velázquez, els directors de la Galeria Nacional faran bé, per a tranquil·litzar llurs consciències, de treure-li el rètol que el dóna com de Velázquez, però que de cap manera no retirin el quadro — com s'ha dit — del lloc d'honor que ocupa, i privin el públic de la delícia de la seva contemplació.

El Velàzquez de la National Gallery

El quadro, amb aquestes coses, ha caigut en desgràcia als ulls de certa gent que ara s'atreveix a fer comentaris menyspreatius:

—Ja ho deia jo...

En realitat, no havien dit mai res.

Acostant-nos molt a la tela, en les primeres hores del matí d'un dia d'aquest mes de setembre, desertes encara les sales del museu, hem pogut copsar la següent conversa entre Venus i Cupidó:

—Tants anys d'aguantar-vos el mirall, bella dama sense nom que representeu esplèndidament Venus, i ara resulta que els savis diuen que som falsos vós i jo i se'ns vol degradar.

Venus, amb la indiferència que la seva actitud fa natural, digué:

—Una pintura, com una dona, vol ésser estimada per ella mateixa. Els que no ho entenguin així, pitjor per a ells. Com riuria el pintor si sapigués el que passa...

Arribaren uns turistassos arrossegant els peus i el nom del pintor que pronunciaren no se'm féu entenedor. Com succeeix amb la ràdio, la conversa es fongué.

Ara jo, modestament, voldria saber qui em farà un aparell que em demostri que el qui va fer aquest quadro no en sabia tant com Velázquez. El quadro és pintat amb aquella facilitat grandiosa del gran sevillà. La composició és simple com si fos de Velázquez, l'harmonia general sembla de Velázquez, té la seva amplitud de línia, el color té la seva frescor i una llum de plata irisa la composició d'una manera magistral.

Es una mica casual que unes condicions tan excepcionals s'hagin acoblat en el desgraciat anònim que va fer un quadro digne de Velázquez... Però en fi, les màquines en saben més, semblen infallibles, i és un mal terreny el de situar-se contra les raons tècniques.

Un gran interrogant es dibuixarà per sempre més damunt aquest quadro, però nosaltres preferim prescindir-ne i baixar la vista a l'admiració que sempre serà poca per a aquesta pintura magistral.

D. CARLES

(1) N.º 335, del 18 de juliol de 1935.

L'Art iranià

Aquests dies darrers, a Leningrad, s'ha celebrat el III Congrés internacional d'Art i Arqueologia de l'Iran, i, coincidint amb el Congrés, s'ha obert una exposició d'art iranià que ocupa vint sales i comprèn prop de vint-i-quatre mil objectes, procedents de tots els museus de la U.R.S.S. i de les excavacions i recerques realitzades aquests darrers anys a l'Iran i a l'Asia Central.

Plat sassànida d'argent (època de Xapur III).—Corn de beure d'argent (segle VI, època aquemènida).—Plat sassànida del segle IV.

En el Congrés han assistit governants de l'Iran, especialistes d'arqueologia iràn d'Anglaterra, França, Estats Units, Polònia, Turquia, Alemanya, etc.

La dita exposició tendeix sobretot a demostrar les relacions de l'art iranià amb el dels altres països. I és sobretot la intenció dels organitzadors no presentar l'art iranià solament com un art del passat, sinó aquestes relacions que el signifiquen com una manifestació vivent perpetuada fins als nostres dies. Així hom vol remarcar que els pobles de la U.R.S.S. han mantingut, al llarg dels segles, relacions culturals i materials amb l'Iran.

Com que tots aquests processos d'influències són extremadament complexos, no ens entretindrem pas a traçar una síntesi, que hauria d'ésser incompleta, comprenent el que necessita un llibre per a ésser detallat.

Cal assenyalar els esforços dels artistes iranis moderns per a relligar llur esforç a l'obra del passat, amb un èxit que alguns diuen que les obres actuals de tapisseria, ceràmica, mosaic, etc., poden comparar-se amb els objectes de l'època sefèvida.

L'interès dels governants actuals de l'Iran, que han atorgat tot llur ajut a la iniciativa soviètica, és d'impulsar el moviment de renaixença iràn en tots els ordres. Si hem d'atenir-nos a l'opinió del diputat Zadeh, llorejat de l'Acadèmia Francesa i propietari d'un diari de Teheran, és en l'arquitectura on més sensible i interessant és aquest moviment de renaixença. Els arquitectes iranis moderns s'inspiren sobretot en les obres de les èpoques aquemènida i sefèvida, ja que de l'època sassànida queden pocs records arquitectònics importants, degut a la mala qualitat dels materials.

—Sempre et trobo pegant els més petits que tu.

—No els pego pas. Els civilitzo!

(*Marianne*, París)

—Per què estàs tan pansit?

—Es que penso que en aquest banc tenia jo tots els meus estalvis!

(*1935*, París)

TUSQUETS PETITS

—Deu ser un francmaçó. Només m'ha preguntat problemes de triangles.

(*Marianne*, París)

—Anem a tancar!

—Els jardins també? Decididament, la crisi és general.

(*Gringoire*, París)

—Això ja és massa! Faig cinc anys de presó per bigamia, i a la sortida hi ha tres dones que m'esperen!

(*Le Figaro*, París)

LESA MAJESTAT

—Qui ha gosat asseure's aquí? El tron encara és calent!

(*The New Yorker*)

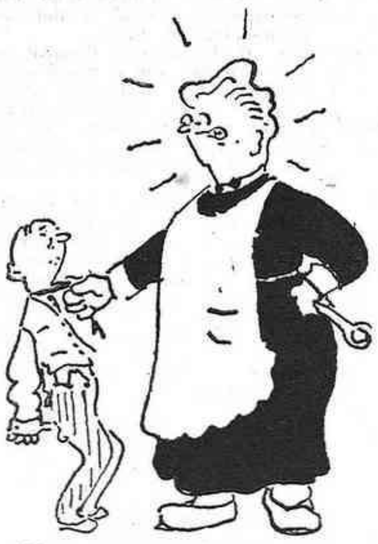

—Digues una paraula més i em quedo vídua!

(*Berliner Illustrierte*)

MESTRESSA DE CASA

—Vés-li a pegar al balcó. No veus que acabem d'espolsar?

(*Le Rire*, París)

LLORENS
RAMBLA DE LES FLORS-30

PER A FOTOGRAVATS, LA CASA
ANTONI MARTI
Màxima rapidesa ▫ Màxima qualitat
AVINYÓ, 19. pral. : Telèfon 17047 : BARCELONA

(c) Ministerio de Cultura 2006

L'afer Auziàs March

(*Ve de la pàgina 6*)

Cal reconèixer que el senyor de Riquer ha tingut una bona idea en retreure Petrarca, massa oblidat avui en la formació espiritual d'Auziàs. No per la influència en el problema, sinó per a fer constar que poc després de la mort del nostre poeta, a Barcelona s'estudiarien els dos conjuntament, citarem que un document de l'Arxiu notarial diu que «Elisabet, muller de mossen Marc de Parets, denuncia al Rev. pare inquisidor, que entre els bens que té del seu marit per dot i spoli, ultra altres llibres hi ha: Un en forma de full comú, scrit de ploma en lo qual son les sinquanta de Johan de Mena e alguns sonets i triumphos de Petrarcha. — Un de ploma apellat Dant. — Un altre de forma de full scrit de ploma en paper, apellat cansoner en lo qual ha diverses obres de mossen Ausias March e de altres cubert de post cubertes de cuiro lehonat.» El document és de les darreries del segle XV i acredita la relació de Marc de Parets amb molts personatges barcelonins del seu temps, entre altres Joan Valentí Boschà, pare del poeta Joan Boscà Almugàver. Valgui aquesta cita per a no deixar del tot infructuosa una discussió de difícil acord.

* * *

El senyor Martí de Riquer ha fet un magnífic treball en pro de la tesi clàssica. Sincerament hem de declarar que mentre es mantingui ferma la cronologia dels poemes establerta per l'eminent crític Amédé Pagès, la nostra tesi tindrà contraopinants amb fonament. Però cal tenir present que la dita cronologia fou feta acceptant el dogma del senyor de Beniarjó i que deriva de la interpretació dels poemes. Entenem que solament la investigació pot dir la darrera paraula, i en aquest sentit no tenim cap inconvenient a manifestar que únicament mantenim la nova tesi sobre la personalitat d'Auziàs o Ausiàs March en l'estat actual de les nostres coneixences.

R. CARRERES VALLS

Comunicat el precedent article al senyor Martí de Riquer, aquest ens ha tramès les següents ratlles:

El senyor Carreres i Valls torna a repetir, en l'anterior article, les mateixes proves amb els mateixos raonaments que exposava en els seus treballs que vaig refutar setmanes enrera. En general, doncs, recomano al pacientíssim lector que hagi tingut prou coratge per seguir la discussió fins aquí, que es prengui la molèstia de tornar a llegir els meus tres articles *Auziàs March, altra vegada* i trobarà la refutació de l'anterior article *L'afer Auziàs March*. I si té molt temps per perdre, que llegeixi després aquest darrer article i en acabat altra vegada els meus, i després aquell novament i a continuació els meus fins que es cansi, car la discussió, per part del senyor Carreres i Valls, ha arribat a aquell punt que es torna a dir el mateix cada vegada, com si no hagués passat res. I que consti que amb això no vull esquivar la qüestió, al contrari, declaro que els raonaments que adduïa en els meus articles continuen encara tenint completa validesa; la meva resposta a l'últim article del senyor Carreres i Valls no és altra que aquesta. Això per part meva; i per altra banda he d'afegir que he sabut que el P. Fullana ha trobat documents que, segons em comuniquen, confirmen plenament la tesi clàssica sobre la personalitat d'Auziàs March.

MARTÍ DE RIQUER

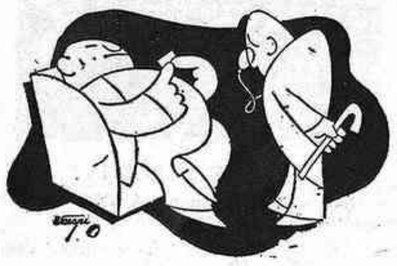

REGIM

—Però vaig dir-vos que féssiu exercici.
—Estimat doctor, ja veieu que jo mateix em cargolo els cigarrets.

(*Nebelspalter*, Rorschach)

—Tan bones referències vostres que m'havien dat, i no sabeu fer un balanç fals?

(*Gringoire*, París)

—T'ho juro, és d'una amiga que m'ha dit que l'hi guardés!

(*Saint Louis Bulletin*)

MÚSICA I RADIO

La nostra discoteca

IGOR STRAVINSKI: *Petruixka*, La Voz de su Amo, AB 736-737-738a, i *Apollon Musagète*, AB 738b (Orquestra Simfònica de Boston, sota la direcció de Serge Kussewitzki).

L'obra mestra de Stravinski, que només coneixíem en la impressió un xic confusa de l'Orquestra Simfònica de Londres, ha estat publicada recentment en una nova impressió, que dóna a aquesta peça clàssica del repertori modern el seu just valor i — fins on els mitjans tècnics, en evolució permanent, permeten de fer una constatació semblant — una interpretació definitiva. Tota la vasta escala de la paleta orquestral, des de la polifonia rítmica i melòdica dels instruments de vent fins als més potents esclats de la sonoritat brillant, és realitzada amb una frescor i una subtilitat insuperables. Els amplis *soli* per a piano contenen tot un manual sobre la interpretació pianística de la música moderna. Aquesta impressió gramofònica, sota la direcció del gran director d'orquestra Kussevitzki, supera en qualitat d'execució les audicions que es coneixen generalment sota la batuta de l'autor. No vacillem, per tant, a qualificar-la com a més autèntica que les execucions, sempre preparades amb pressa, sota la direcció de Stravinski.

Aquesta nova col·lecció de tres discos — *Petruixka* en forma de *suite* de concert — conté sobre la darrera cara una peça del ballet *Apollon*. Quasi vint anys han passat entre la composició de les dues peces. Ningú no creuria que el mateix compositor hagi pogut concebre les dues composicions, tan fonamentalment diferents. Al vigor del ballet d'*avantguerre* correspon una suavitat decadent, una orgia de belles harmonies tradicionals i un abús de l'encís dels instruments de corda. Com si res no hagués passat...! La forta font folklòrica de les obres de la primera època és substituïda pel perfum del saló parisenc, la fuga brutal de l'eslau per la serenitat classicista del llatí. Homenatge a Txaikovski! Es ací on acabaran finalment tots els esforços de la jove generació?

O. M.

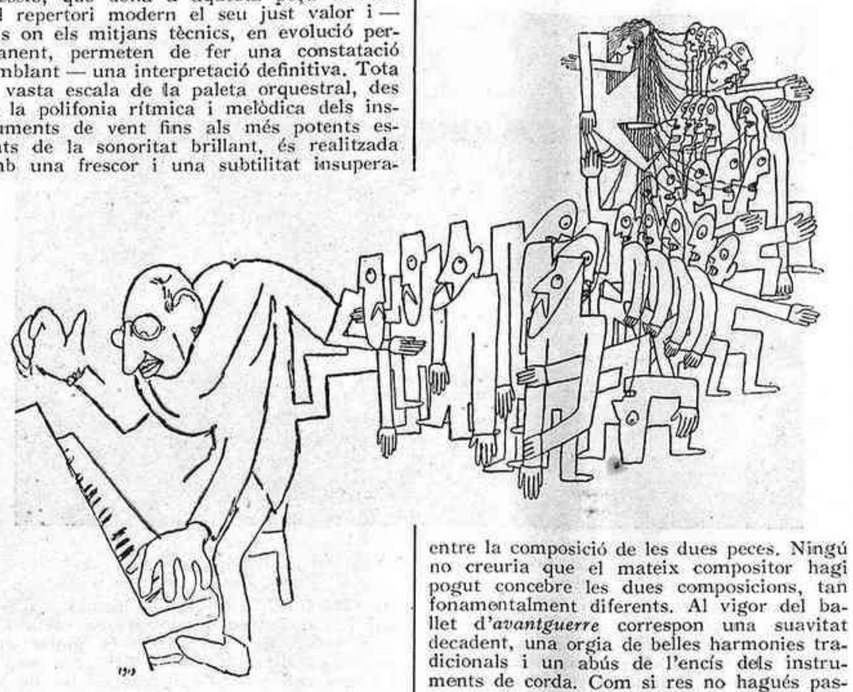

Stravinski en un assaig (dibuix de Cocteau)

Notícies de tot el món

LA VIDA MUSICAL A SUISSA

Zurich, ciutat d'un nombre d'habitants que és, aproximadament, el de la meitat dels de Barcelona, prepara per a la temporada vinent una sèrie de concerts d'un interès extraordinari.

En els deu concerts d'orquestra d'abonament hi haurà els següents, que són estrenes a Suïssa:

Música amb Mozart, de Jarnach; *Variacions* sobre un tema de Purcell, de Moeschinger; *Les Noces*, de Stravinski; *Suite* de *Llulu*, de Berg; *Concert per a violí*, d'Andreae (solista: Adolf Buscdh); *Orfeu*, de Monteverdi, etc.

A més hi haurà deu concerts de música *da camera*; un cicle Brahms que serà clos amb un concert de l'orquestra de la B. B. C., de Londres (sota la direcció d'Adrian Boult); un altre cicle de concerts de primavera, en els quals Gieseking executarà dotze concerts per a piano. Finalment hi haurà el setè Festival Bruckner del 20 al 28 de juny.

Saint-Gallen, ciutat d'un nombre d'habitants que és el de la tercera part dels de Barcelona, prepara no menys que deu concerts simfònics sota la direcció d'Othmar Schoeck. Entre les estrenes que hi figuraran cal esmentar una petita *suite* de Conrad Beck; les *Variacions* per a violoncel, de Schulthess; una simfonia de Gassmann; la mateixa *suite* de Berg; la *Quarta Simfonia* de Bruckner, etc. En els programes dels concerts de música *da camera* hi haurà la *Música per a dos violins i claveci*, de Kaminski, i el *Tercer Quartet*, de Gagnebin.

Barcelona és una ciutat de més d'un milió d'habitants. Quines estrenes figuraran en els seus concerts de la temporada vinent?

I AL BRASIL

Obres noves de compositors brasilers presentades als darrers concerts: *Concerto* per a piano i orquestra, de Radamés Gnatali, executat per l'autor amb l'Orquestra Municipal dirigida per Henrique Spedini; Quartet en *re major* i Trio en *do menor*, de Newton Padua, a l'Acadèmia Brasilera de Música; Sextet per a piano, flauta, clarinet, fagot i trompa, de Francisco Mignone, al Festival Anual de Música Brasilera, de l'Associació Brasilera de Música; *Sonata* per a violoncel i piano, *10 Ponteios* per a piano i *Quartet* per a instruments de corda, de Camargo-Guarnieri, a l'Acadèmia Brasilera de Música.

— Artistes eminents que es deixaren sentir aquesta temporada: Pianistes: Benno Moiseiwitsch, en diversos recitals i, amb l'Orquestra Municipal, en el *Segon Concert* de Rachmaninoff; Claudio Arrau; Alexandre Borowski; Guiomar Novaes Pinto, excelsa pianista brasilera. Violinistes: Jacques Thibaud; Fritz Kreisler, en diversos recitals i, amb l'Orquestra Municipal, en els *Concerts* de Beethoven i Max Bruck i *Rondo Capriccioso* de Saint-Saëns. Cantatriu: Vera Janacopulos, la gran intèrpret brasilera.

— Tomàs Teran, el gran pianista valencià que des de 1929 resideix a Rio de Janeiro, es mou amb una gran activitat artística, adés com a professor, adés com a intèrpret. Els seus recitals són els esdeveniments màxims de cada temporada. Aquest any Teran ha executat, amb l'Orquestra Municipal, sota la direcció de l'eminent compositor brasiler O. Lorenzo Fernandez, el Concert de Schumann. Sabem que en la primera audició que donarà executarà el *Concerto* de Lorenzo Fernandez, que l'autor li ha dedicat.

La temporada d'òpera aquest any ha dut dues novetats: *Cecilia*, «acció» sagrada de Monsenhor Licinio Refice, dirigida pel mateix autor, i una exhumació de la bella obra del compositor brasiler Antonio Carlos Gomes: *Fosca*. Aquesta òpera va ésser estrenada al Teatre Scala de Milà l'any 1873 i l'any 1877 va ésser representada a Rio de Janeiro. Per primera vegada ha estat duta a l'escena del Teatre Municipal, de construcció més recent, amb dos artistes brasilers als papers principals: Carmen Gomes i Reis e Silva. A més d'aquests, diversos altres cantants brasilers prengueren part en la temporada oficial d'òpera, la qual cosa constitueix una novetat, perquè fins no fa gaire hauria estat impossible de coordinar tals elements. Citem-los: Bidú Sayão, que va aconseguir l'èxit més gran de la temporada interpretant *Manon*, de Massenet, amb Gigli (per primera vegada a Rio de Janeiro, aquesta òpera va ésser duta a l'escena íntegrament, amb el primer quadro del tercer acte, la *Cort de la Reina*, que habitualment és suprimit); Iracema Follador, magnífica Eurídice de l'*Orfeu* de Glück; Nice Araujo Jorge, Alexandre de Lucchi, Sylvio Vieira, etcètera. La commemoració del centenari bellinià va ésser celebrada amb una representació excepcional de *I Puritani*.

(Notícies facilitades exclusivament a MIRADOR per Luiz Heitor, bibliotecari de l'Instituto Nacional de Musica de la Universitat de Rio de Janeiro.)

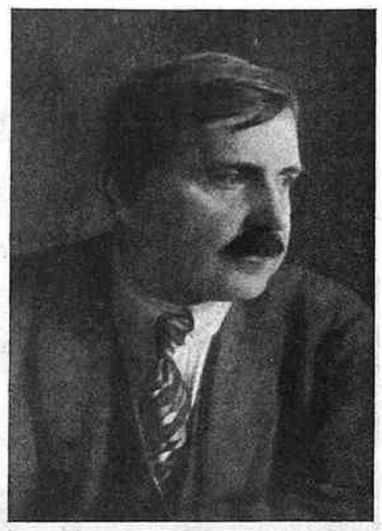

Othmar Schoeck, l'eminent compositor suís, director de l'orquestra de Saint-Gallen

Una carta del Mtre. Lamote de Grignon

Senyor Director de MIRADOR.

Sincerament us agraïré que em vulgueu fer la mercè de publicar en el pròxim número de MIRADOR les precisions següents a alguns extrems de la conversa que vaig sostenir amb el senyor Otto Mayer a propòsit del Festival de la S. I. M. C. a Praga, conversa reproduïda en el darrer número del vostre estimat setmanari. Accepteu per endavant els meus cordials regraciaments.

Deixant de banda l'aspecte general informatiu de la conversa de referència, que el senyor Otto Mayer reprodueix amb una claredat que li agraeixo, he de dir que en l'ordre d'apreciació crítica de determinats fets, no reconec pas exactament el sentit de les impressions personals que jo entenia comunicar, en la forma en què algunes d'elles han estat reproduïdes pel dit senyor en el número de MIRADOR de la setmana passada.

Especialment pel que fa referència a les manifestacions més «avançades» dels programes del Festival de Praga—i ho foren, sens dubte, les obres de l'escola de Schönberg—, consti que si bé confesso francament que les meves preferències personals van per un altre camí, no entenc de cap manera veure involucrat en aquesta constatació un judici *meu* tan expeditiu com el que apunta el senyor Otto Mayer, desfavorable a les manifestacions de l'escola en qüestió.

Per a un artista conscient, les reaccions favorables o desfavorables del *gust personal* no poden tenir el caràcter simplista que tenen sovint les reaccions de l'home del carrer. I, sobretot, no es poden confondre mai amb un *judici estimatiu*. Vull dir amb això que l'artista músic, apreciant àdhuc en una primera audició quelcom més, i quelcom d'espiritualment més complex que meres sensacions auditives, pot perfectament guardar el major respecte intellectual per obres d'evident categoria artística, per molt allunyades que aquestes obres estiguin de la seva sensibilitat particular i de les seves preferències subjectives. Es això el que m'interessa fer constar respecte de les obres «avançades» dels programes de Praga, sense entrar per a res en les opinions personals sobre «el quadro general de la música actual» que el crític de MIRADOR té el dret i el deure de formar-se i defensar ell mateix.

Un segon punt que m'interessa posar en clar es refereix a una segurament involuntària inexactitud del senyor Otto Mayer, deguda, sens dubte, al poc temps de convivència que porta amb les coses musicals del nostre país.

Es inexacte suposar que el Festival 1936 de Barcelona sigui la primera ocasió que oferim a la S. I. M. C. de descobrir l'*élite* dels talents de la jove escola espanyola. No coneix ni l'esperit ni la regla de conducta de la S. I. M. C. qui tal cosa suposi. La S. I. M. C. no acceptaria una invitació d'un país que fos per a ella musicalment desconegut. L'acceptació, al contrari, suposa ja un vot de confiança, una corroboració de constatada comunitat espiritual, adreçada als compositors i artistes representatius del país, coneguts i apreciats en llurs obres per la S. I. M. C. Les dues seccions espanyoles, Madrid i Barcelona, conviuen amb la S. I. M. C. des dels dies de la seva fundació pel lligam que representa amb la música moderna la figura gloriosa del mestre Falla. Pel que toca a la «jove escola espanyola», he de recordar que aquesta ha documentat ja brillantment la seva existència davant de la S. I. M. C. amb la participació dels mestres Ernest Halffter al Festival d'Oxford (1931) i Robert Gerhard, en els Festivals de Viena (1932) i Amsterdam (1933). Tinc tot interès a fer constar avui el valor moral i pràctic d'aquests antecedents en què ha pogut recolzar-se la petició de la nostra delegació a Praga, demanant la ratificació de l'acord de principi, pres a Amsterdam, de celebrar a Barcelona el Festival 1936 de la S. I. M. C.

Es més encara. No estimo del cas referir ara les dificultats internes que ha creat a darrera hora la pretensió d'un país important reclamant per a ell el Festival 1936. Però entenc, com a President de la Secció de Catalunya—i en això sé que m'assisteixen els meus estimats col·legues madrilenys de delegació mestre Arbòs i senyor Salazar—, que seria injust silenciar l'agraïment que tots devem precisament al nostre amic i company de delegació senyor Robert Gerhard, per l'activitat personal intelligent i eficaç amb què fou intèrpret i defensor dels punts de vista de la delegació espanyola. Tinc una particular satisfacció en declarar que amb el triomf final dels *desiderata* de la nostra secció ha quedat cordialment evidenciat el gran prestigi artístic i personal amb què és vista en els medis de la S. I. M. C. la figura del nostre jove compositor català. Entre tots nosaltres, membres de la delegació espanyola a Praga, l'acord, no cal dir-ho, ha estat en tots moments cordialíssim i absolut, i en la permanència d'aquesta estreta compenetració hi veig jo una de les més sòlides fermances per a la bella realització del XIV Festival que Madrid i Barcelona, conjuntament, volem oferir a la S. I. M. C. durant el mes d'abril vinent, a la nostra ciutat.

Finalment, que em sigui permès de dir a les persones que amb certa insistència s'han mostrat escèptiques respecte al possible èxit de les nostres gestions i, àdhuc, respecte a la capacitat i preparació del nostre país per a rebre dignament els representants de la S. I. M. C. i del Congrés científic de la Societat Internacional de Musicologia, que es celebrarà simultàniament amb el Festival de música contemporània, que aquestes persones, repeteixo, anaven desencaminades. Tots ens congratularem que vulguin canviar d'opinió. I la millor manera, segurament, de demostrar-ho, serà evitar tot allò que pugui sembrar determinades confusions que nosaltres, els que ens hem carregat la responsabilitat dels actes a celebrar a la primavera vinent, no patim, en absolut, ni consentirem!

Us estimaré molt, senyor Director, que vulgueu reproduir textualment, en les pàgines de MIRADOR, les manifestacions que deixo consignades aquí, i compteu amb l'agraïment i la més alta consideració del vostre devotíssim s. s.

J. LAMOTE DE GRIGNON

Aquest número ha passat per la censura

El Festival de la S. I. M. C. a Barcelona (1936)

La Secció de Catalunya de la Societat Internacional per la Música Contemporània posa oficialment en coneixement de tots els compositors de terres de parla catalana, que el XIV Festival Internacional de la S. I. M. C. tindrà lloc a Barcelona durant la segona quinzena del mes d'abril de 1936.

Per mitjà de la present convocatòria, tots els compositors catalans són invitats a participar en el dit concurs. Als efectes de la formació dels programes del Festival, recordem que les Seccions Nacionals de la S. I. M. C. poden presentar fins a vuit obres per Secció. Aquestes obres seran sotmeses a la selecció definitiva d'un Jurat Internacional que es reunirà a Barcelona a finals de desembre de 1935.

L'Assemblea de Delegats al Festival 1935 de Praga ha nomenat com a membres del Jurat Internacional per al Festival 1936 a Barcelona, els mestres següents: Ernest Ansermet (Suïssa), Joan Lamote de Grignon (Espanya), Kurt Riisager (Dinamarca), Anton von Webern (Austria) i Boleslaw Woytowicz (Polònia).

Els programes que aquest Jurat té missió d'establir amb les obres presentades per les diverses seccions nacionals, comprenen tres concerts simfònics (orquestra, amb solistes o sense), dos concerts de música *da camera* (des d'un instrument solista fins a un conjunt *ad libitum*, no superior a la petita orquestra *da camera*) i, finalment, un concert a càrrec de la Banda Municipal de Barcelona, amb obres per a conjunts *ad libitum* d'instruments de vent exclusivament.

Els compositors catalans que desitgin optar a l'execució d'una obra llur dins del marc dels diversos programes oferts pel Festival, són pregats d'enviar fins al màximum de tres obres per compositor, a la Secció de Catalunya de la S. I. M. C.

Les obres no han d'ésser necessàriament inèdites. Cal, però, que els compositors garanteixin, en el cas que ho fossin, la prestació de tot el material de còpies necessari per a l'execució de l'obra en qüestió.

Els compositors que desitgin concórrer al Festival hauran d'enviar les partitures de les obres respectives a la Biblioteca de Catalunya (Departament de Música), Palau de la Generalitat, Barcelona, on seran admeses contra el corresponent resguard, fins per tot el dia 15 de desembre de 1935.

La Direcció de la Banda Municipal de Barcelona posa a disposició dels compositors que ho sollicitin, un fascicle informatiu que conté la descripció exacta de les possibilitats instrumentals que ofereix el conjunt d'instruments de vent de la Banda Municipal de Barcelona, ultra uns extractes de partitures, a guisa d'exemples pràctics d'instrumentació per a conjunts d'instruments de vent exclusivament. Per tota informació complementària, els compositors hauran de dirigir-se a la Direcció de la Banda Municipal de Barcelona, Palau de Belles Arts (telèfon 19090).

El President de la S. de C.,
J. LAMOTE DE GRIGNON

El Secretari,
JOAN LLONGUERES

—Quina oficina més ensopida!
—Ja ho pots ben dir. Haurem de buscar una altra cosa que els mots creuats.

(*Gringoire*, París)

—Quina sorpresa! Fa cinc anys que no t'havia trobat.
—I jo! Almenys en fa set que no t'havia vist!

(*Moustique*, Charleroi)

IMPRESOS COSTA
NOU DE LA RAMBLA, 45
BARCELONA

(c) Ministerio de Cultura 2006